

Demokratiya, güclü iqtisadiyyat - Dağlıq Qarabağın açarındır!

DEMOKRATİK, MÜSTƏQİL QƏZET

8

OKTYABR
2019-cu il

№ 179 (4077)

Qiyməti
40 qəpik

BAKİ

XƏBƏR

www.baki-xeber.com

Haftədə
5 dəfə çıxır

Qəzet
2003-cü ildən
nəşr olunur

■ səh. 3 ■

RUSIYA İLƏ AZƏRBAYCAN YENİ SİLAH-SURSAT SAZIŞI İMZA LAYƏ BİLƏR - «VALDAY» KLUBUNDA AÇILAN PERSPEKTİV...

İlham Əliyevin dəqiq cavabına
obyektiv reaksiya verən erməni
saytını pašinyançılar dağıtdı...

■ səh. 5 ■

Rusiya Qərbin sanksiyaları altında, Azərbaycan
bu ölkə ilə strateji münasibətləri dərinləşdirə
bilir - Azərbaycan üçün fədakarlıq nümunəsi...

■ səh. 8 ■

Azərbaycan Ermənistanın "İran
ümidlərinin" üzərindən birdəfəlik
xətt çəkdi - Şimal-Cənub dəhlizi...

■ səh. 10 ■

Azərbaycan-Rusiya strateji tərəfdaşlığı
regionun taleyində hansı rol oynayır...

■ səh. 3 ■

Əli Kərimlinin radikal dəstəsi Bakının
mərkəzində icazə verilmiş aksiyanı da
qarşıdurma səhnəsinə çevirmək istəyir

■ səh. 7 ■

Azərbaycanda islahatlara
beynəlxalq reyting qurumlarından
yüksək qiymət dəstəyi...

■ səh. 11 ■

ABŞ bir neçə min İŞİD-çi əsiri Suriyanın
şimalında buraxaraq geri çəkilir...

■ səh. 12 ■

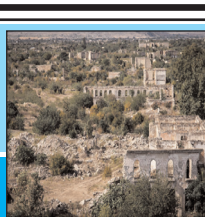
Polis vətəndaşların "102" müraciəti
üzrə tamam fərqli iş praktikasına başlayır

■ səh. 4 ■

■ səh. 5 ■

Qondarma «Artsax XİN» Avropa Şurasının Baş katibinə açıq böhtan atdı - Buriç, əslində, nə deyib...

BMT sessiyasından İrəvan sammitinə, oradan «Valday» klubuna
- dünya Ermənistanın diplomatik məğlubiyyətindən danışır...

■ səh. 9 ■

ABŞ ermənilərinin kongresi Heydər Əliyevin
adından görünməmiş yalan məlumat yaydı

■ səh. 6 ■

Rafael Cəbrayılov «məni bu fəlakətə
salarlar» deyəndə kimi nəzərdə tutdu...

■ səh. 7 ■

■ səh. 2 ■
Daxili işlər naziri Vilayət
Eyvazov Qubada Daxili
Qoşun əsgərləri ilə görüşdü
- "...dövlətçiliyin cinayətkar
qəsdlərdən qorunmasında..."

■ səh. 4 ■
Gördüyü, bildiyi
cinayətləri xəbər
verənlər daha polisa
çağırılmayacaqlar...
Əvəzində nə baş verəcək...

■ səh. 6 ■
Rusiya-Azərbaycan
strateji
tərəfdaşlığı
zamanın hansı
sınaqlarından çıxıb...

■ səh. 13 ■
Azərbaycanda
Rusiyanın, Rusiyada
Azərbaycanın
milyardlarla
dollar investisiyası...

■ səh. 14 ■
Bakıda zibil
qutuları binaların
beş addımlığında,
heç vaxt
dezinfeksiya olunmur...

Prezident İlham Əliyev rusiyalı həmkarı Vladimir Putinin ad gününü təbrik etdi

Oktyabrın 7-də Prezident İlham Əliyev Rusiya Prezidenti Vladimir Putinə zəng edib.

Dövlət başçısı Vladimir Putini ad günü münasibətilə səmimi qəlbən təbrik edib, ona Rusiya dövlətinin və xalqının tərəqqisi naminə prezidentlik fəaliyyətində yeni-yeni uğurlar və möhkəm cansağlığı arzulayıb.

Prezident Vladimir Putin göstərilən diqqətə və təbrikə görə minnətdarlığını bildirib.

Dövlət başçıları bu yaxınlarda keçirilən "Valday" Beynəlxalq Diskussiya Klubunun növbəti iclasının əhəmiyyətinə toxunaraq, Soçidə ölkə başçıları arasında aparılan danışıqların strateji tərəfdaşlığa əsaslanan ikitərəfli dostluq münasibətlərimizin daha da inkişaf etdirilməsi işinə töhfə verdiyini vurğulayıb, əlaqələrimizin bundan sonra da genişləncəyinə və möhkəmləncəyinə əminliklərini ifadə ediblər.

Söhbət zamanı Prezident İlham Əliyev və Prezident Vladimir Putin ikitərəfli münasibətlərimizin daha da inkişaf etdirilməsi ilə bağlı və qarşılıqlı maraq doğuran məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparıblar.

Avropanın ikinci böyük aviaşirkəti Bakını "ayın şəhəri" seçdi

Almaniyanın aparıcı, Avropanın isə ikinci böyük aviaşirkəti olan "Lufthansa" Bakını "ayın şəhəri" elan edib. Dövlət Turizm Agentliyindən "Trend"ə verilən məlumata görə, aviaşirkət Azərbaycanı "Odlar yurdu", Bakının gecə mənzərəsini isə hər zaman hərəkətdə olan, alovlanan şəhərə bənzədir.

Bakını Cənubi Qafqazın ən böyük şəhəri, Xəzər dənizinin qiymətli incisi adlandıran aviaşirkət dənizkənarı bulvar ərazisinə də xüsusi toxunaraq, bu ərazinin insanları bir-birinə yaxınlaşdırən və mehribanlaşdırən me-

kan adlandırıb.

Aviaşirkət öz sahifəsində içərişəhəri bir labirintə bənzədir. Yeni və köhnə memarlıq abidələrinin Bakıya xüsusi bir gözəllik verdiyini, Şərqlə Qərbin sintezini yaratdığını deyib. Heydər Əliyev Mərkəzinə isə Azərbaycan cəmiyyətinin müasirləşməsinin simvolu kimi dəyərləndirib.

Avropa ilə Asiya arasında yerləşən Bakını məşhurlaşan meqapolis adlandıran "Lufthansa" öz müştərilərini Azərbaycana gəlməyə dəvət edib.

Qeyd edək ki, Avropanın ikinci böyük aviaşirkəti olan "Lufthansa" hər ay öz füsunkarlığı ilə seçilən bir şəhəri ayın şəhəri elan edir. Bu yolla həmin şəhərlərin turizm potensialını nümayiş etdirmək üçün geniş imkanlar yaradılır.

Müəllimlərdən pul tələb edən Kəlbəcər məktəbinin direktoru vəzifəsindən azad edildi

Sosial şəbəkələrdə müəllimlər arasında pul bölgüsü aparması ilə bağlı barəsində məlumatlar yayılan Kəlbəcər rayonunun 108 nömrəli tam orta məktəbinin direktoru vəzifəsindən azad edilib.

Təhsil Nazirliyindən "Trend"ə verilən məlumata görə, bir neçə gün öncə Suraxanı rayonunda yerləşən Kəlbəcər rayonu 108 nömrəli tam orta məktəbin direktorunun müəllimlər arasında pul bölgüsü aparması ilə bağlı kütləvi informasiya vasitələrində və sosial şəbəkələrdə məlumatlar yayılıb.

Oktyabrın 7-də Təhsil nazirinin müavini Məhəbbət Vəliyeva və nazirliyin digər struktur bölmə rəhbərləri məsələnin yerində araşdırılması üçün qeyd olunan təhsil müəssisəsində olublar. Araşdırmanın nəticəsinə əsasən, məktəbin direktoru Bəsti Hüseynova dərhal vəzifəsindən kənarlaşdırılıb.

Məlum olub ki, Kəlbəcər Rayon Təhsil Şöbəsinin 20 iyun 2019-cu il tarixli müraciətinə əsasən, bu təhsil müəssisəsinin yerləşdiyi binanın qəzalı vəziyyətdə olduğu nəzərə alınaraq, yeni məktəbin tikintisi müddətində tədris prosesinin başqa binada aparılmasına icazə verilib. Avqustun 9-da Təhsil Nazirliyi tərəfindən təklif olunan binaya baxış keçirilib və məktəbin həmin binada yerləşdirilməsi razılaşdırılıb. Bina daşınma və icarə haqqı xərclərinin isə dövlət vəsaiti hesabına maliyyələşdirilməsi barədə qərar qəbul olunub. Buna baxmayaraq, məktəbin direktoru Bəsti Hüseynova təhsil müəssisəsinin icarə haqqının ödənilməsi adı ilə müəllimlərdən vəsait toplanması üçün göstəriş verib. Məsələ ilə bağlı araşdırma davam edir.

Prezident Əliyev Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının Baş katibini qəbul edib

Prezident İlham Əliyev oktyabrın 7-də Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının Baş katibi Bağdad Amreyevi qəbul edib.

Qonağı salamlayan Prezident İlham Əliyev deyib:

- Son illərdə əməkdaşlığımızın coğrafiyası genişləndir. Bizim üçün çox xoşdur ki, qardaş dövlətlər təşəbbüslərimizə qoşulur. İndiki sammit yubiley sammiti olacaq. Azərbaycanın qədim şəhəri olan Naxçıvanda 10 il əvvəl biz Əməkdaşlıq Şurasının yaradılması ilə bağlı qərar qəbul etdik. Mən bu mühüm qərara gətirib çıxaran bütün məqamları təfərrüatı ilə xatırlayıram. Siz bilirsiniz ki, Azərbaycan qardaş dövlətlərin başçılarını ilk dəfə deyil ki, qəbul edir. Buna görə də əminəm ki, həm təşkilati tərəfi, həm də məzmun cəhəti yüksək səviyyədə olacaq. Bu mühüm tədbir ərəfində biz sizinlə sammitə hazırlıqla bağlı son məqamları müzakirə etməliyik ki, tədbir uğurla keçsin və bizi-

zəim ölkələri daha da sıx birləşdirsin.

Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının Baş katibi Bağdad Amreyev deyib ki, Azərbaycan, ümumiyyətlə, türk birliyi prosesində xüsusi yer tutur. Məhz Azərbaycan torpağı Naxçı-

vanda razılaşma imzalanıb:

- Məhz Bakıda, Azərbaycan torpağında siz yubiley sammitini qəbul edirsiniz. Artıq 10 ildir ki, Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurası fəaliyyət göstərir. Həmin 10 il bir növ təşəkkül dövrü olub. İndi bu dövrü Si-

zin siyasi iradənin, türk birliyinin formalaşması üzrə verdiyiniz mühüm qərarlar sayəsində başa çatdırmış. Biz təşəkkül, təsisat dövrünü başa vurmuşuq. İndi isə biz yeni mərhələyə - artıq böyük inteqrasiya mərhələsinə keçirik.

Daxili işlər naziri Vilayət Eyvazov Qubada Daxili Qoşun əsgərləri ilə görüşdü - " ... dövlətçiliyin cinayətkar qəsdlərdən qorunmasında..."

Daxili işlər naziri, general-polkovnik Vilayət Eyvazov oktyabrın 5-də DİN-in Daxili Qoşunlarının Quba rayonunda yerləşən hərbi hissəsində olub.

DİN-in Mətbuat xidmətinin "Bakı Xəbərləri"ə verilən məlumata görə, qarşılanma mərasimindən sonra hərbi hissənin qarargahında "Şərəf kitabını" imzalayan nazir əsgər və hərbi qulluqçuların kəşmə-kəşmə şəraiti, qidalanması, sağlamlıq durumu ilə maraqlanıb, həmçinin maddi-texniki təminatı, avtomobil və zirehli texnika parkı, ərazidə aparılan abadlıq-quruculuq işləri ilə yaxından tanış olub.

Sonra sıra meydanında əsgər və hərbi qulluqçular qarşısında çıxış edən Daxili işlər naziri V.Eyvazov yaxın tariximizə qısa ekskurs edərək müstəqilliyin ilk illərində Azərbaycanın qarşılaşdığı problemlər, torpaqlarımızın işğalı, ulu öndərin ali hakimiyyətə qayıdışından sonra ölkə həyatının bütün sahələrində, o cümlədən daxili işlər orqanlarında aparılan islahatlar, cinayətkarlıqla mübarizə və ictimai asayişin qorunması sahəsində əldə edilmiş müsbət nəticələr barədə məlumat verib.

Prezident İlham Əliyevin respublika Daxili İşlər Nazir-

liyinin və onun ayrılmaz hissəsi olan Daxili Qoşunların ictimai asayişin qorunmasında, cinayətkarlıqla mübarizənin səmərəli təşkilində, dövlətçiliyin cinayətkar qəsdlərdən qorunmasında, insan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarının təminində müstəsna rolunu və fədakar xidmətinə hər zaman yüksək qiymətləndirdiyini vurğulayan nazir, DİO-nun zəruri avadanlıq və texnika ilə təchizatına böyük diqqət yetirildiyini, məhz belə ali diqqət və qayğı sayəsində bu gün Daxili İşlər Nazirliyi, onun öncül qurumlarından olan Daxili Qoşunların müasir tələblərə cavab verən texniki və xüsusi vasitələrlə təmin olunduğunu, şəxsi heyətin iş, eləcə də sosial-məişət şəraitinin ilbəil daha da yaxşılaş-

dığını bildirib.

Nazir onu da qeyd edib ki, bu gün ölkəmizdə demokratik prinsiplər əsasında insan hüquqlarının təmin olunması, qorunub-saxlanılması istiqamətində mühüm işlər görülür. Vətəndaş məmnunluğunun yüksək səviyyədə təmin edilməsi məqsədilə ölkə rəhbərliyinin dövlət qurumları, o cümlədən Daxili İşlər Nazirliyi qarşısında qoyduğu konkret vəzifələrə uyğun olaraq, müvafiq qərarlar verilir, Nazirliyin rəhbərliyi tərəfindən respublikanın şəhər və rayonlarında vətəndaşlar qəbul edilir, onların hər bir müraciəti üzrə lazımi tədbirlər görülür, qaldırılan məsələlərin əksəriyyəti yerində həllini tapır.

Şəxsi heyətə tapşırıq və

tövsiyələrini verən nazir Vilayət Eyvazov əmin olduğunu bildirib ki, daxili işlər orqanlarının əməkdaşları, o cümlədən Daxili Qoşunların hərbi qulluqçuları göstərilən ali diqqət və qayğıya cavab olaraq sabitliyin, əmin-amanlığın etibarlı qorunmasına, cinayətkarlıqla qətiyyətli mübarizə işinə öz nüməvə xidməti ilə cavab verəcək, qarşıya qoyulan bütün vəzifələri bundan sonra da layiqincə yerinə yetirəcək, göstərilən ali diqqət və böyük etimadı xalqına, Vətənə, dövlətə və Prezidentinə sədaqətli xidməti ilə doğruldacaqdır. Sonda hərbi hissənin əsgər və hərbi qulluqçuları təntənəli marşın sədaları altında tribuna önündən keçiblər.

Bakı-xeber.com

Məlum olduğu kimi, oktyabrın 3-də Soçidə Rusiya Prezidenti Putinlə görüşdən sonra Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev hərbi-texniki əməkdaşlığı davam etdirmək barədə razılığa gəldiklərini söyləyib. Prezident qeyd edib ki, Rusiya ilə Azərbaycanın 5 milyard dollarlıq müqaviləsi var, onlardan 3 milyard həcmində razılaşma artıq icra olunub:

"Hərbi-texniki əməkdaşlıq fəal inkişaf edir. Bu gün biz bu istiqamətdə işi davam etdirmək barədə razılığa gəldik".

Ölkə başçısının sözlərinə görə, Rusiyadan texnika alınması çərçivəsində ölkələr arasında artıq imzalanmış kontraktların məbləği 5 milyard dollar təşkil edir: "Bunun 3 milyard dolları artıq reallaşmış. Dediym kimi, biz bu istiqamətdə işi davam etdirmək niyyətindəyik".

Ümumilikdə, Rusiya ilə Azərbaycan arasında, bütün sahələrdə olduğu ki-

mi, hərbi sahədə də əlaqələr mövcuddur və 2 ölkənin hərbi-texniki əməkdaşlığı strateji xarakter daşıyır. Ötən ayın sonunda Bakıda Azərbaycan və Rusiya arasında Hərbi-Texniki Əməkdaşlıq üzrə Hökumətlərarası Komissiyanın iclasında da iki ölkə arasında hərbi-texniki sahədə əməkdaşlığın hazırkı vəziyyəti və perspektivləri müzakirəyə çıxarılaraq, bu istiqamətdə münasibətlərin inkişaf etdiyi vurğulanıb. Tərəflər 2020-ci il üçün əsas fəaliyyət istiqamətlərini də müəyyən ediblər.

Rusiya ilə Azərbaycan yeni silah-sursat sazişi imzalaya bilər - "Valday" klubunda açılan perspektiv...

Üzeyir Cəfərov: "Belə bir ehtimal var və bu istisna olunmur"

Müdafiə naziri Zakir Həsənovun Rusiya Federasiyasının Azərbaycandakı səfiri Mixail Boçarnikovla görüşündə də gələcəkdə hərbi, hərbi-texniki, hərbi təhsil sahələrində əlaqələrin uğurla inkişaf edəcəyinə əminlik ifadə olunub. Görünən odur ki, Rusiya ilə hərbi-texniki əməkdaşlıq yüksələn xətlə inkişaf edir.

O da məlumdur ki, Ermənistan zaman-zaman iki ölkə arasında sözügedən sahədə əməkdaşlıqdan narahat olub və hər zaman buna mane olmağa çalışıb. Ermənistanın müqavimət göstərməsinə baxmayaraq, Rusiya ilə Azərbaycan arasında hərbi-texniki əməkdaşlıq davam edir. Prezident İlham Əliyevin hərbi-texniki əməkdaşlığı davam etdirmək barədə razılığa gəldiklərini qeyd etməsi belə bir ehtimalla çı-

xış etməyə əsas verir ki, bu sahədə növbəti böyük saziş imzalana bilər. Yeni Rusiya ilə Azərbaycan yeni silah-sursat sazişi imzalaya bilər.

Maraqlıdır, bəs ekspertlər belə bir perspektivi

"Onların təklif etdiyi məhsulları bədnam qonşumuz olan Ermənistandan fərqli olaraq kreditlə almırıq"

necə dəyərləndirirlər?

Məsələyə münasibət bildirən hərbi ekspert Üzeyir Cəfərov bunu istisna etmədi. Onun fikrincə, yeni silah-sursat sazişi imzalana bilər: "Belə bir ehtimal var və bu istisna olunmur. Çünki Azərbaycanla Rusiya arasında hərbi və hərbi-texniki sahədə əməkdaşlıq davam etdirilir. Burada daha çox Rusiya tərəfi maraqlıdır. Ona görə ki,

Rusiya Azərbaycanı real alıcı kimi görür. Azərbaycanın maliyyə imkanları ilbəl müdafiə və təhlükəsizlik sahəsində artır. Onlar da görürlər ki, Azərbaycan real alıcıdır. Onların təklif etdiyi məhsulları bədnam

qonşumuz olan Ermənistandan fərqli olaraq kreditlə almırıq. Yeni tərəflər arasında danışıqlar aparılır və ona uyğun olaraq razılıq əldə olunur. Əlbəttə ki, 2019-2020-ci illərdə Azərbaycanla Rusiya arasında hərbi və hərbi-texniki əməkdaşlıq davam etdiriləcək. Ötən ay Azərbaycan müdafiə nazirinin maddi-texniki təminat işləri üzrə müavini general-leytenant

Fuad Məmmədovla Rusiya rəsmisi arasında 2019-2020-ci illər arasında görülməli işlərə bağlı hökumətlərarası protokol imzalanıb. Bu o deməkdir ki, hərbi sahədə birgə əməkdaşlıq davam etdiriləcək. Bütün bunlarla yanaşı, Prezident İlham Əliyev "Valday"da çox önəmli mesajlar səsləndirdi. Sözsüz ki, bütün bunlar Ermənistanı narahat edir. Ancaq onlar Azərbaycanın Rusiya ilə hərbi-texniki sahədə əməkdaşlığına mane ola bilməyəcəklər. Azərbaycan özünə lazım olan silahları alacaq. Çünki Azərbaycan müstəqil dövlətdir və öz siyasətini yeridir. O siyasətə uyğun da lazım olan addımları atır. Ən azından, Rusiya Azərbaycanla hərbi əməkdaşlıqdan məmnundur".

Vidadi ORDAHALLI

Azərbaycan-Rusiya münasibətləri strateji xarakter daşıyır və zamanın sınağından çıxıb. Bizim Rusiya ilə münasibətlərimiz hər hansı xarici siyasi gündəlikdən azaddır. Bu münasibətlər zamanın sınağından çıxıb. Bu fikirləri oktyabrın 3-də Prezident İlham Əliyev Soçi şəhərinə səfəri zamanı "Valday" Beynəlxalq Diskussiya Klubunun iclası ərəfəsində Rusiyanın "Rossiya" televiziyaya kanalına müsahibəsində deyib.

Ölkə başçısı bununla bağlı bir sıra məqamlara toxunub: "Hər iki tərəf bu münasibətləri strateji tərəfdaşlıq münasibətləri adlandırır. Bu, həqiqətən də belədir. Çünki biz həm qonşuyuq, həm də mehriban dostlarıq. Son vaxtlar bizim münasibətlərimiz xeyli səmərəli və keyfiyyətli olub. Biz həm beynəlxalq meydanlarda əməkdaşlıq edir, həm də bir-birimizi dəstəkləyirik. Deməliyəm ki, AŞPA-nın iyun sessiyasında Rusiya

nümayəndə heyətinin qayıdışı məsələsi həll olunarkən, Azərbaycan nümayəndə heyəti tam tərkibdə Strasburqda Rusiyanın Avropa Şurası Parlament Assambleyasına qayıtmasına səs vermişdi. Biz, həmçinin, BMT, ATƏT, təbii ki, MDB məkanında sıx qarşılıqlı fəaliyyət göstəririk, çox sıx ticari-iqtisadi münasibətlərimiz mövcuddur. Bu il əmtəə dövriyyəsi 20 faizdən çox artıb. Rusiyadan Azər-

Azərbaycan-Rusiya strateji tərəfdaşlığı regionun taleyində hansı rolu oynayır...

Elman Nəsirov: "İki ölkə arasında strateji tərəfdaşlıq münasibətlərinin inkişafı regional sabitliyə, inkişafa töhfə verir"

baycana, Azərbaycandan Rusiyaya çoxmilyardlı investisiyalar qoyulur. Energetika, nəqliyyat, humanitar, hərbi-texniki və turizm sahələrində əməkdaşlıq edirik. Müstəqil xarici siyasət kursu yeridən ölkə kimi Azərbaycan Rusiyanı mühüm tərəfdaşlardan biri, mehriban dost, qonşu hesab edir. Prezident Putinlə bugünkü görüşü bunu bir daha təsdiq etdi".

Görünən odur ki, Rusiya-Azərbaycan strateji tərəfdaşlığı getdikcə inkişaf edir. Bu da hər iki ölkənin maraqlarına uyğundur. Bütövlükdə, Rusiya-Azərbaycan strateji tərəfdaşlıq maraqları regionun taleyində necə rol oy-

nayır?

Məsələyə münasibət bildirən millət vəkili Elman Nəsirovun sözlərinə görə, iki ölkə arasında strateji tərəfdaşlıq münasibətlərinin inkişafı regional sabitliyə, inkişafa töhfə verir: "Əvvəla Prezident İlham Əliyevin Rusiya Prezidenti Vladimir Putinin dəvətilə "Valday" Beynəlxalq Diskussiya Klubunun 16-cı toplantısında iştirakı, orada səsləndirdiyi fikirlər artıq dünya mətbuatında çox ciddi müzakirə predmetinə çevrilib. Ölkə başçısının Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı qətiyyətli mövqe sərgiləməsi Azərbaycanın bir hökmlü davranışı kimi qarşılanır. Bu davranış, ilk

növbədə, Azərbaycanın haqq işindən və beynəlxalq hüquqa söykənən addımlarından irəli gəlir. Bütün bunlarla yanaşı, Rusiya-Azərbaycan prezidentlərinin münasibətləri çox yüksək səviyyədədir. Gör münasibətlər necə yüksək səviyyədədir ki, onlar 4 ay ərzində görüşməmələrini pauza kimi qiymətləndiriblər. Hansı ki, diplomatik qaydalarla görə, 4 ay elə də böyük müddət deyil. Eyni zamanda, qeyd olundu ki, bütün bunlara baxmayaraq, iki ölkə arasında əməkdaşlıq dinamik şəkildə inkişaf edir. Prezident İlham Əliyev qeyd etdi ki, Rusiyanın çox böyük sınaqlardan çıxmasında

Putin faktoru həlledici rol oynayıb. Rusiya Prezidenti də İlham Əliyev barəsində xoş fikirlər səsləndirdi. Qeyd etdi ki, məhz Azərbaycan Prezidentinin ortaya qoyduğu gündəlik, nəticə etibarilə, bizim münasibətlərin indiki səviyyəsini təmin edib.

Bir sözlə, iki dövlət başçısı arasında səmimi dostluq münasibətləri, əlaqələrimizin strateji xarakteri, fundamental məsələlərdə ortaq mövqedən çıxış etməyimiz, iqtisadi və humanitar sahədə əlaqələrimiz regional sabitliyə, inkişafa töhfə verir.

Bu münasibətlər ikitərəfli əlaqələrin inkişafına xidmət etməklə yanaşı, həm də regionun taleyində mühüm rol oynayır. Bölgədə sabitliyin qorunmasına töhfə verir".

Vidadi ORDAHALLI

Daxili işlər naziri, general-polkovnik Vilayət Eyvazovun imzaladığı növbəti əmr bu barədədir və əslində polis-vətəndaş münasibətlərində yeni atmosfer yaradacaq. Mahiyyət belədir: "102"-yə zəng vuraraq olay və ya cinayət barədə polisə məlumat verən şəxs ilkin ərizənin alınması üçün heç bir polis şöbəsinə çağırılmayacaq, ən yaxındakı polis məntəqəsinin əməkdaşları dərhal həmin vətəndaşın yaşadığı, ya olduğu yerə gələrək qanuni prosedura uyğun işlərini görəcəklər.

Bəlkə kimlərsə adi görünən bu yenilik bilirsinizmi nə qədər miqyaslı, təsirli hadisədir?! Uzaq sovet dövründən indiyədək gördüyümüz və əslində alışdığımız təcrübə bu idi ki, nə barədəsə milisə, polisə xəbər verənlər oturub izahat vermək üçün milis-polis idarəsinə dəvət olunacağı vaxtı gözləyirdi. Dəvət olunandan sonra isə baş verənlər heç də bütün hallarda həmin vətəndaş üçün xoş olan davamiyyətlə müşahidə olunmurdu. Vaxt itkisi, uzun-uzadı izahatlar, hətta bəzən həmin vətəndaşın özünü

belə yersiz şübhələrin subyektinə çevirən suallar yaranırdı. Nəticədə bir çox hallarda vətəndaşlar şəxsən özlərinə aid olmayan hadisələrlə bağlı milisi-polisi məlumatlandırmağa o qədər də həvəsli olmur, ağrı-maz başlarına duz bağlamamaq kimi meşşan və ictimai-dövlət maraqlarına uyğun olmayan mövqe tuturdular. Stalinin dövründən indiyə qədər qüvvədə olmuş bu iş üslubu əslində bir neçə istiqamətdə ziyanlı nəticələr verirdi. Birinci, hazırlanmaqda olan cinayətlərin qarşısını almaqda, baş vermiş

Gördüyü, bildiyi cinayətləri xəbər verənlər daha polisə çağırılmayacaqlar... Əvəzində nə baş verəcək...

cinayətin üstünü açmaqda milisin-polisin böyük dəstəkçisi olan ictimaiyyətin gücündən tam və səmərəli istifadə etməyə imkan vermirdi, nəticədə hüquq və asayiş mühafizəçiləri təklikdə işləmək zorunda qalırdılar. İkinci, dünyanın sivil ölkələri polis-vətəndaş işbirliyinin daha geniş miqyasda tətbiqinə nail olduqları halda bizlər bu mütərəqqi iş üslubunun imkanlarından yetərinə istifadə edə bilmirdik. Üçüncü və ən ümdəsi odur ki, nazirin yeni əmri polis-cəmiyyət münasibətləri kontekstində vətəndaş məmnunluğunun və vətəndaş rahatlığının daha geniş və real təcəssümünə tam şərait açır. Baxın, hansısa olaydan, cinayətdən xəbərdar olan vətəndaş bunu bildiyi üçün şöbədən şöbəyə, idarədən idarəyə çağırılmayacağını, vaxt itirməyəcəyini, əksinə, DİN orqanları ilə əməkdaşlıqdan ancaq rahatlıq duyacağını bəri başdan bilse və əmin ol-

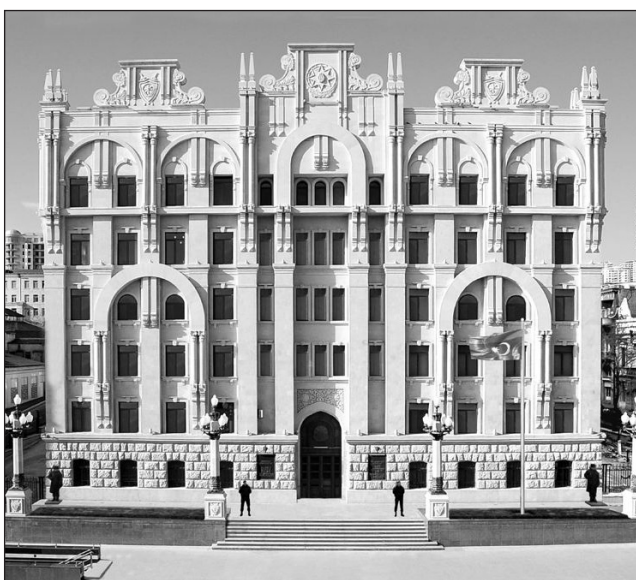
sa, heç bir tərəddüd etmədən polisin işinə dəstək verəcək. Nazir Vilayət Eyvazovun bu əmri milyonlarla vətəndaşın polisə daha rahat, operativ və səmərəli əməkdaşlığı üçün misilsiz motivasiya mənbəyinə çevrilir. Əslində keyfiyyətə yeni mərhələyə daxil oluruq - ölkədə qanunçuluq və ictimai təhlükəsizlik mühitinin daha da dərinləşdirilməsi üçün polisin aparıcılığı şəraitində cəmiyyətin və vətəndaşların iştirak payı xeyli artacaq, insanlar polisə daha həvəsli və daha rahat əməkdaşlığa gedəcəklər, həm də tək-cə şəxsən özlərinə daxil olmayan məsələlərdə də... geniş işbirliyinə meyllənəcəklər. Bildiyim qədər, Vilayət Eyvazov MDB məkanında ilk olaraq bu təcrübəni tətbiq edir və praktikada yalnız müsbət nəticələr verəcəyinə "100+" təminat var... Polis-cəmiyyət münasibətlərində vətəndaşların rahatlığını və məmnunluğunu artıran

yeniliklər sırasında bu növbətidir, bundan az əvvəl nazirin ictimaiyyətin diqqətini çəkən başqa əməlləri də olmuşdu. Belə ki, bir neçə həftə əvvəl nazir başqa bir əmrlə şəxsiyyət vəsiqələrinin verilməsində yenə də milyonlarla vətəndaşın maraq və mənafeyinə mübahisəsiz uyğun olan yenilik etdi - vətəndaşlar qeydiyyat ünvanından asılı olmayaraq hər yerdə şəxsiyyət vəsiqəsini almaq və dəyişmək imkanı qazandılar. Vətəndaşlar vəsiqə üçün bu rayondan o rayona getmək əzabından, izafi xərcdən və vaxt itkisindən xilas oldular. Nazirin hər kəsin mənafə və maraqlarına hardasa uyğun olacaq başqa bir əmrinə də toxunmaq lazımdır - piyadaların cərimələnməsi ləğv edildi. İlk dövrlərdə özünü doğrultan bu cərimə növü son zamanlar müəyyən ictimai narahatlıqlar yaratmağa başlamışdı. Bir müddət səmərəli işləyən bu cərimə

mexanizmi özünün əsas hədəfinə yetişdi - polis yol hərəkət qaydalarının təsəvvürlə yox, həm də piyadaların aid olduğunu cəmiyyətin alt şüurunda oturmaq bildi. İşin bundan sonra qalan hissəsini maarifçi-təbliğatçılar da yerinə yetirə bilər. Vilayət Eyvazov nazir təyin olunanda onun DİN sistemində miras olaraq aldığı dəqiq və səmərəli idarəçilik üslubuna yeni mütərəqqi ənənələr gətirmək gücünə malik olduğuna inanırlar kifayət qədər çox idi... İşdə bu da gözlənilənə uyğun ilk nəticələr... Eyni vaxtda həm Prezidentin etimadını təsdiqləyən, həm də ictimai məmnunluğu artıran addımlar ardıcıl və sistemli olaraq atılır... Yeni nazirin yeni idarəçilik ənənələri yaratmaq söylərinin davamını izləyək... "Yeni kadrlardan kimlər daha uğurlu nəticələrə yetişə bilər" sualının ən dəqiq cavabları da bu istiqamətdədir...

Aydın QULİYEV

Xəbər verildiyi kimi, Daxili İşlər naziri, general-polkovnik Vilayət Eyvazov cinayət və hadisələrlə bağlı məlumatlara baxılması işində operativliyin yüksəldilməsinə, xüsusən vətəndaş məmnunluğunun təmin edilməsinə xidmət edən daha bir əmr imzalayıb.

Əmrə əsasən, cinayətlər barədə "102" xidmətinə məlumat verən şəxslər fakt üzrə ilkin ərizənin alınması üçün polisə dəvət olunmayacaqlar. Bu qəbildən müraciətlərlə əlaqədar sənədləşdirmə onlar üçün rahat şəraitdə, ya-

şadıqları və ya olduqları ünvana gələn polis əməkdaşları tərəfindən aparılacaq.

Hər hansı bir şikayət və ya hadisə barəsində "102" xidmətinə zəng edənlər ərizə yazmaq üçün artıq polis bölməsinə çağırılmayacaqlar.

Polis vətəndaşların "102" müraciəti üzrə tamam fərqli iş praktikasına başlayır

Əliməmməd Nuriyev: "102" xidmətinin təkmilləşdirilməsi də şəffaflıq prosesinin artırılmasına səbəb olacaq

"102" xidməti ilə bağlı imzalanan əmri ölkə ictimaiyyəti müsbət qiymətləndirir.

"Konstitusiya" Araşdırmalar Fondunun sədri Əliməmməd Nuriyev "Bakı-Xəbər"ə açıqlamasında qeyd etdi ki, əvvəllər "102" xidmətinə zəng edib hər hansı bir hadisə haqqında məlumat vermək istəyəndə mütləq həmin şəxs polis məntəqəsində ərizə

yazmalı idi. Artıq "102" xidmətinə zəng edənlər ərizə yazmaq üçün polis bölməsinə getməyəcəklər: "Daxili İşlər naziri, general-polkovnik Vilayət Eyvazov tərəfindən "102" xidmətinə zəng edib şikayətini bildiren vətəndaşlarla bağlı əmr imzalandı.

Əmrin mahiyyəti ondan ibarətdir ki, "102" xidməti vətəndaşlar üçün daha əlça-

tan olacaq. Eyni zamanda, bu əmr sayəsində vətəndaşlar əlavə vaxt itirməyəcəklər. "102" xidmətinə zəng edən şəxs hadisə barəsində dərhal məlumat verməklə yanaşı, həm də dəqiq məlumat verəcək".

Həmsöhbətimiz onu da əlavə etdi ki, Daxili İşlər Nazirliyinin əməkdaşları ölkədə ictimai təhlükəsizliyin təmin

olunmasında mühüm rola malikdirlər. "102" xidmətinin təkmilləşdirilməsi də şəffaflıq prosesinin artırılmasına səbəb olacaq.

Bu əmr insan hüquq və azadlıqlarının daha etibarlı şəkildə qorunmasına yeni imkanlar yaradacaq: "102" xidmətinə edilən şikayətlə bağlı fakt qeydə alındıqda, zəruri olarsa, əməkdaşlar hadisə yerinə baxış keçirər".

Günel CƏLİLOVA

Daxilində guya demokratiyanın olduğu ilə öyünən Ermənistanda növbəti qanunsuzluq yaşanıb. Budəfəki vəhşilik media nümayəndələrinə qarşı törədilib. Erməni KİV-nin verdiyi məlumat görə, Ermənistan Konstitusiyaya Məhkəməsinin sədri Hrayr Tovmasyanın bacısı - Anjela Tovmasyan sahibi olduğu Hayeli.am ("Güzgü") saytında "Əliyevin Paşinyana gecikmiş, lakin güclü cavabı" başlıqlı məqalə dərc edib.

Bu məqaləyə görə, bir qrup Paşinyan tərəfdarı Anjela Tovmasyanı və onun qardaşını "anti-Qarabağ" mövqeyində ittiham edərək qəzetin redaksiyasına hücum təşkil edib. Onlar "Güzgü" mətbuat klubunun qapılarına yumurta atıb, plakatlar yapışdırıblar və bu media qurumunun bağlanmasını tələb

ediblər.

Xatırladaq ki, Soçidə "Valday" Beynəlxalq Diskussiya Klubunun iclasının plenar sessiyasında iştirak edən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev öz çıxışında erməni Baş nazir N.Paşinyanın bir neçə ay öncə Xankəndidə işlətdiyi "Qarabağ Ermənistanıdır və nöqtə"

İlham Əliyevin dəqiq cavabına obyektiv reaksiya verən erməni saytını paşinyançılar dağıtdı...

Azər Həsərət: "Sevindiricidir ki, Ermənistanın içində İlham Əliyevin çıxışını Paşinyana verilən dərs kimi qiymətləndirən adamlar tapılır, hətta bunu yazırlar da"

şüarına cavab olaraq "Qarabağ Azərbaycanıdır və nida işarəsi" deyib.

Ermənistanda mediaya edilən bu hücum faktı nəyin göstəricisi sayıla bilər?

Media eksperti Azər Həsərət "Bakı-Xəbər"ə açıqlamasında bildirdi ki, baş verən hadisə barədə məlumatlıdır: "Təbii ki, biz Ermənistanın daxilində baş verən prosesləri də yaxından izləyirik. Baş verən hadisə bizim uzun illərdir hətta beynəlxalq tribunalar-dan səsləndirdiyimiz fi-

kirlərin doğruluğunu sübut edir. Bir daha əmin oluruq ki, Ermənistanı heç bir demokratiyadan söhbət gedə bilməz. Həmin adla nə varsa, fiksiyadan başqa nə-sə deyil. Hakimiyyətdə kimin olmasından asılı olmayaraq, Ermənistanın daxilində azadlıqlardan söhbət gedə bilməz. İstənilən şəxs Ermənistanda hakimiyyətə gələndə çalışır ki, ilk olaraq, öz iradəsini xalq yeritsin. Bu hadisə də o qəbildəndir. İlham Əliyevin "Valday" klubundakı çıxışı həqiqətən bəyəni-

lən idi. Bunu yalnız Ermənistan və Azərbaycan deyil, dünyanın müxtəlif ölkələrində, xüsusən də keçmiş MDB məkanında yaxından izləyib, ətrafında müzakirələr aparıblar. Hətta deyərdim ki, həmin çıxış ciddi rezonansa da səbəb olub. Məlum çıxış həqiqətən də Paşinyanın cılız, yarımçıq fikirləri ilə müqayisə oluna bilməz. Ermənistanı az-çox ağılı başında olan adamlar bunu gözəl anlayırlar. Təbii ki, onların arasında bir qə-dər cəsarəti olan jurna-

listlər də var. Onlar da bunu yazırlar. Paşinyan hakimiyyətinin əsl mahiyyəti budur. Üzə çıxır ki, sən demə, onun özündən əvvəlki dövlət başçılarını tənqid etməsi söz yığınınan başqa nə-sə deyilmiş. O daim deyirdi ki, həmin dövlət başçıları söz azadlığını boğublar. Baxın, görün özü nə edir? Bunu edən keçmişdə jurnalist olmuş şəxsdir. Bir tərəfdən də sevindiricidir ki, Ermənistanın içində İlham Əliyevin çıxışını Paşinyana verilən dərs kimi qiymətləndirən adamlar tapılır, hətta bunu yazırlar da".

Məhəmmədali QƏRİBLİ

Erməni həyasızlığı və saxtakarlığı, həmişə olduğu kimi, bu dəfə də özünü göstərməkdədir. Ermənilər yenə də müəyyən məsələləri təhrif edərək buna özlərini şərik etməyə çalışırlar. Dağlıq Qarabağdakı separatçı qurumun "XİN" sözcüsü Ani Sarkisyan Avropa Şurasının Baş katibi Mariya Peyçinoviç Buriçin bu günlərdə qurumda etdiyi çıxışını şərh edib.

O iddia edib ki, AŞ-nin Baş katibi Mariya Peyçinoviç Buriçin Parlament Assambleyasının payız sessiyasında səsləndirdiyi fikirləri separatçı qurum alqışlayır.

Buriçin fikrinə, yaşadığı dövlətlərin siyasi və ya hüquqi vəziyyətindən asılı olmayaraq, Avropa Şurası bütün vətəndaşların hüquqlarını qoruyur.

Separatçı qurum nümayəndəsi deyib ki, guya "Artsax" demokra-

tik dəyərlərə sadıq qalaraq insan hüquqlarının, təməl azadlıqların və qanunun aliliyinin qorunması sahəsində çalışıb. 1992-ci ildən bir sıra beynəlxalq konvensiyalara, o cümlədən İqtisadi, Sosial və Mədəni Hüquqlar haqqında Beynəlxalq Pakta, Beynəlxalq Mülki və Siyasi Hüquqlar haqqında Pakta və İnsan Hüquqlarının və Əsas Azadlıqların Müdafiəsi üzrə Avropa Konvensiyasına qoşu-

Qondarma "Artsax XİN" Avropa Şurasının Baş katibinə açıq böhtan atdı - Buriç, əslində, nə deyib...

Əli Orucov: "Tanınmadığı halda, separatçı qurumun guya hansısa konvensiyalara qoşulmağından söhbət belə gedə bilməz"

lub. Daha sonra qeyd edilib ki, separatçı qurum orada yaşayanların hüquq və azadlıqlarının beynəlxalq öhdəliklər çərçivəsində ardıcıl olaraq qorunması məqsədilə beynəlxalq təşkilatlarla, o cümlədən, Avropa Şurası ilə əməkdaşlığa hazır olduğunu dəfələrlə bəyan edib.

Göründüyü kimi, tipik erməni həyasızlığı və yalanı ortadadır. Hansı konvensiyalara qoşulmaqdan söhbət gedə bilər ki, Dağlıq Qarabağdakı separatçı qurumu heç bir dövlət, o cümlədən, beynəlxalq təşkilatlar tanımır? Məg-

ər separatçı qurum BMT-də, Avropa təsisatlarında təmsil olunur? Buriçin məlum çıxışında səsləndirdiyi fikirlər

baxa erməni separatçıları yalan söyləyir və hər vasitə ilə kimlərsə buna inandırmağa çalışırlar. Buriçin nəyinə lazımdır

"...bütün bunlar ermənilərin yalan üzərində qurulan növbəti şousudur"

müstəqilliyi tanınan və beynəlxalq birliklərdə təmsil olunan dövlətlərə aiddir.

Sözügedən məsələ ilə bağlı fikirlərini "Bakı-Xəbər"lə bölüşən AMİP funksioneri Əli Orucovun sözlərinə görə, bu, əslində, separatçı qurumun növbəti avantürasıdır: "Dünyanın gözüne baxa-

onun çıxışını Dağlıq Qarabağdakı separatçı qurum alqışlayır, yoxsa lənətləyir? Təbii ki, heç nəyinə. Nəzərə alınmalıdır ki, separatçı qurumu heç bir dövlət tanımır. Tanınmadığı halda, separatçı qurumun guya hansısa konvensiyalara qoşulmağından söhbət belə gedə bilməz. Ona

görə də bu tamamilə ağı yalandır. Separatçı quruma hansısa qanunsuz səfərlərin edilməsi o demək deyil ki, qondarma rejim tanınıb. Yaxud da AŞ Baş katibinin hansısa çıxışı o demək deyil ki, bu, separatçılara da aiddir. Sadəcə, bu kimi yalan açıqlamalarla erməni separatçıları dünyadakı ictimai rəyi çaşdırmağa, kimlərsə inandırmağa çalışırlar.

Bu azmış kimi, Avropa Şurasının Baş katibinə böhtan ataraq onun səsləndirdiyi fikirləri özlərinə aid etməyə çalışırlar. Ancaq erməni separatçıların bu yöndə fəaliyyəti uğursuzluğa məhkumdur. Ona görə də bütün bunlar ermənilərin yalan üzərində qurulan növbəti şousudur".

Vidadi ORDAHALLI

ABŞ-dəki "Hay Dat" Erməni Milli Komitəsi belə bir məlumat yayıb ki, guya Azərbaycanın mərhum prezidenti Heydər Əliyev üçtərəfli formatda danışıqların tərəfdarı olub. Amerika Erməni Milli Komitəsi bunu onunla əsaslandırmağa çalışır ki, ABŞ-ın sabiq prezidenti Bill Klinton ilə Azərbaycanın mərhum prezidenti Heydər Əliyev arasında 1 avqust 1997-ci ildə Oval kabinetdə keçirilən görüşdə bu məsələ müzakirə olunub.

Onlar iddia edirlər ki, guya baş tutan görüşdə sözügedən söhbəti ətraflı şəkildə əks etdirən məxfi sənədi Ağ Ev nəşr edib.

"Hay Dat"-ın "Twitter" hesabında yayımladığı məlumatda deyilir ki, Heydər Əliyev separatçı qurumun Dağlıq Qa-

rabağ münaqişəsinin həllində ATƏT-in himayəsi altında danışıqlarda tərəf kimi iştirak etməsinə qarşı olmadığı barədə maraqlı məlumatlar var. Daha sonra Heydər Əliyevin adından belə yazılıb: "Azərbaycan, Ermənistan və Dağlıq Qarabağ Minsk

ABŞ ermənilərinin kongresi Heydər Əliyevin adından görünməmiş yalan məlumat yaydı

Fikrət Sadıqov: "Qarabağdakı separatçıların danışıqlarda tərəf kimi iştirak etməsi barədə deyilənlər həqiqətə uyğun deyil"

Qrupu prosesində bir-başla danışıqlarda təmsil olunur. Bunu davam etdirəcəyik..."

Məlum məsələdir ki, bu, ermənilərin növbəti uydurmasıdır. Ona görə ki, mərhum prezident Heydər Əliyev heç vaxt separatçı qurumun danışıqlarda tərəf olması-nın tərəfdarı olmayıb. Danışıqlar Azərbaycanla Ermənistan arasında aparılıb. Heydər Əliyev böyük siyasətçi olaraq heç vaxt separatçı tərəfin danışıqlarda tərəf ki-

mi iştirakına razı olmayıb.

Maraqlıdır, bəs ekspertlər bunu necə şərh edirlər?

Məsələ ondadır ki, birinci mərhələdə işğal olunmuş torpaqlar azad edilməlidir. İkinci mərhələdə Dağlıq Qara-

"Heydər Əliyev heç vaxt belə bir fikir səsləndirməyib"

Məsələyə münasibət bildirən keçmiş diplomat, politoloq Fikrət Sadıqovun sözlərinə görə, bu, ermənilərin növbəti uydurmasıdır: "Uydurmadır ona görə ki, onlar ardıcılığı səhv salıblar.

bağın statusu ilə bağlı danışıqlar davam edir və müzakirə aparılır. Dağlıq Qarabağ o zaman danışıqlarda iştirak edə bilər ki, orada həm azərbaycanlı, həm də erməni icması tərəf kimi

iştirak etsin.

O da yalnız sözügedən şərtlər daxilində mümkündür. Ona görə də Dağlıq Qarabağdakı separatçıların danışıqlarda tərəf kimi iştirak etməsi barədə deyilənlər həqiqətə uyğun deyil.

O üzdən, bunu ciddi və eyni zamanda, düzgün qəbul etmək mümkün deyil. Heydər Əliyev heç vaxt belə bir fikir səsləndirməyib. Ona görə ki, o, kifayət qədər müdrik və təcrübəli dövlət xadimi idi. Bu baxımdan deyilənlər həqiqəti əks etdirmir".

Vidadi ORDAHALLI

Məlum olduğu kimi, oktyabrın 3-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Soçi şəhərinə səfəri zamanı "Valday" Beynəlxalq Diskussiya Klubunun iclasında iştirak edib. Prezident İlham Əliyev iclas ərəfəsində Rusiya mediasına da geniş müsahiblər verib, bu müsahibələrdə Rusiya-Azərbaycan münasibətlərinə toxunub.

Prezident İlham Əliyev qeyd edib ki, Azərbaycan-Rusiya münasibətləri zamanın sınaqlarından keçib: "...Bizim Rusiya ilə münasibətlərimiz hər hansı xarici siyasi gündəlikdən azaddır. Bu münasibətlər zamanın sınağından çıxıb. Hər iki tərəf bu münasibətləri strateji tərəfdaşlıq münasibətləri adlandırır. Bu, həqiqətən də belədir. Çünki biz həm qonşuyuq, həm də mehriban dostlarıq. Son vaxtlar bizim münasibətlərimiz xeyli səmərəli və keyfiyyətli olub. Biz həm beynəlxalq meydanlarda əməkdaşlıq edirik, həm də bir-birimizi

dəstəkləyirik" - deyərək Prezident İlham Əliyev bildiri.

Azərbaycan-Rusiya münasibətləri hansı sınaqlardan keçib?

"Xalq cəbhəsi" qəzetinin baş redaktoru, tanınmış politoloq Elçin Mirzəbəyli "Bakı-Xəbər"ə mövzunu şərh edərkən qeyd etdi ki, iki ölkə arasındakı münasibətlərin dərin kökləri var və bu münasibətlər də zamanın sınağına tab gətirərək indiyə qədər özünü qoruya bilib. "Azərbaycan-Rusiya əlaqələri yalnız Sovet dövründə mövcud olan münasibətlərə söykənmir. Sovetlər dövründən

əvvəllər də hər iki ölkə arasında müxtəlif sahələrdə sıx əlaqələr, münasibətlər mövcud olub. Bilirsiniz ki, Azərbaycan uzun müddət çar imperiyasının tərkibində olub. Bu dövrdən başlayaraq əlaqələr indiyədək davam edib. Doğrudur, bu sırada tarixin qara səhifələri də var, onun üzərindən keçmək olmaz. Bütün bunlara baxmayaraq, həmin dövrdən Azərbaycan və Rusiya arasında qarşılıqlı əlaqələr formalaşmış, münasibətlər qurulub. Azərbaycan ziyalıları Rusiyada təhsil alıblar, ölkəmizdə təhsil sisteminin qurulmasında, formalaşmasında Rusiya ziyalıları aktiv şəkildə iştirak ediblər.

Bu baxımdan, təbii, Azərbaycan-Rusiya əlaqələrinin tarixi uzaq dövrlərə gedib çıxır.

Azərbaycan Xalq

"Azərbaycan və Rusiyanın ortaq maraqları var"

Cümhuriyyətinin süqutundan sonra ağır durumda yaşadığımız. Sonra isə SSRİ tərkibində birgə yaşadığımız. SSRİ tərkibində yaşayan digər xalqlarla yanaşı, Azərbaycan xalqı da o dövrün siyasi repressiyalarına məruz qaldı. Azərbaycan Sovet İttifaqının tərkibində olarkən ümumi mənafeələrə xidmət üçün müxtəlif addımlar atıb. İkinci Dünya Müharibəsində Azər-

baycan xalqı da, Azərbaycan nefti də müharibədə qələbə əldə edilməsində müstəsna rol oynayıb.

Qeyd edim ki, dövlət müstəqilliyimizin ilk illərində Azərbaycan və Rusiya arasında soyuq münasibətlər yaranmışdı, amma bu uzun sürmədi. Ümummilli lider Heydər Əliyev hakimiyyətə gəldikdən sonra Azərbaycan-Rusiya münasibətlərində yenidən yaxınlaşmalar baş verdi və bu münasibətlərin hazırkı vəziyyətə gəlib çıxmasının əsası qoyuldu.

Şübhəsiz ki, bu münasibətlərin indiki mərhələyə qədəm qoymasında Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyevin və Rusiya Prezidenti Vladimir Putinin müstəsna xidmətləri var.

Hər iki ölkənin başçısı Rusiya mediasına xüsusi olaraq bildiriblər ki, Azərbaycan və Rusiya strateji əlaqələrə malikdirlər, dünyada və regionda baş verən prosesləri ortaq mövqedən, ortaq maraqlardan qiymətləndirirlər. Azərbaycan və Rusiyanın ortaq maraqları var. Bu aspektdən də şübhəsiz ki, cənab Prezident uzun bir tarixi müddət ərzində Azərbaycan-Rusiya münasibətlərinin qarşılaşdığı ixtilafları nəzərdə tutub və bu ağır sınaqlardan hər iki dövlətin, xalqın üzüağ, alniacığı çıxdığını xüsusi olaraq vurğulayıb" - deyərək E. Mirzəbəyli qeyd etdi.

İradə SARIYEVA

Rusiya-Azərbaycan strateji tərəfdaşlığı zamanın hansı sınaqlarından çıxıb...

Elçin Mirzəbəyli: "Şübhəsiz ki, cənab Prezident uzun bir tarixi müddət ərzində Azərbaycan-Rusiya münasibətlərinin qarşılaşdığı ixtilafları nəzərdə tutub və bu ağır sınaqlardan hər iki dövlətin, xalqın üzüağ, alniacığı çıxdığını xüsusi olaraq vurğulayıb"

Vətəndaşlardan külli miqdarda borc aldığına görə qalmaqala düşən və mövzu ictimailəşəndən sonra millət vəkiliyindən könüllü imtina edən R.Cəbrayilov yenə qalmaqalın mərkəzindədir. R.Cəbrayilov Müasir Məsavət Partiyasının sədri Hafiz Hacıyevin onun həyat yoldaşının erməni olması haqqında səsləndirdiyi fikirlərə də sərt formada cavab verib:

"Hər kəs bilir ki, Hafiz Hacıyev Azərbaycan siyasətinin klounudur. Düşünürəm ki, bunu bilməyən yoxdur. Təxminən üç il bundan əvvəl Hafiz Hacıyev Xalq artisti Aygün Kazımova və digər bezi səhnə xanımları haqqında ağzına gələni danışmışdı. Həmin vaxt A.Kazımova ona tutarlı cavab vermişdi, H.Hacıyevin özü və arvadı haqqında təhqiramiz fikirlər demişdi. Əgər H.Hacıyevin bir damla namusu, qeyrəti olsaydı, o, bir daha bu söhbətə qayıtmazdı. Bilirsiniz, kişi kişi ilə vuruşar, amma kişi bu söhbətə qadını, ailəni qatmaz. Söhbət əsl kişidən gedir.

Düşünürəm ki, son vaxtlar mənim başıma gələn belələrin dirijoru həm də H.Hacıyevi maliyyələşdirir və buna görə də o, belə danışır. Mənim həyat yoldaşım əslən Yevlax rayonundandır. Onun nəslində belə erməni yoxdur və olmayıb. Amma mən buradan üzümü H.Hacıyevə tutub deyirəm: H.Hacıyev, sən ermənidən əmələ gəlmişən. Əgər sən bir damla şərəfin, namusun, qeyrətin varsa, məni ver məhkəməyə və mənim vəkillərim tutarlı dəlillərlə sübut etsinlər ki, sən ermənidən əmələ gəlmişən. Cəsarətin varsa, məni ver məhkəməyə, gözləyirəm!"

Rafael Cəbrayilov "məni bu fəlakətə salanlar" deyəndə kimi nəzərdə tutdu...

Samir Adıgözəlli: "Etdiyə hərəkəti kiminsə üstünə atması da qəbuledilməzdir"

R.Cəbrayilovun H.Hacıyevə verdiyi cavabda diqqətçəkən məqamlardan biri bu cümlə olub: "Düşünürəm ki, son vaxtlar mənim başıma gələn belələrin dirijoru həm də H.Hacıyevi maliyyələşdirir və buna görə də o, belə danışır". Sanki R.Cəbrayilov özü ətrafında baş verən məsələdə kiminsə ona qarşı qurma qurduğunu iddia etmək istəyir. Yəni öz başına gələn belələri deputat vəsiqəsini kiminsə yanına girov qoyub, külli miqdarda pul götürüb qayıtara bilməməsi ilə deyil, H.Hacıyevi maliyyələşdirən adamda axtarır. Hər halda, vurğunu məhz bu məsələyə qoymaqla R.Cəbrayilov özünün etdiyi günahları başqasının üstünə yükləmək niyyətini güdə bilirmi?

İctimai-Siyasi Proseslər və Beynəlxalq Əlaqələr Mərkəzinin rəhbəri Samir Adıgözəlli "Bakı-Xəbər"ə açıqlamasında bildirdi ki, R.Cəbrayilov həmin hadi-

sədən sonra gerek bir müddət proseslərdən kənara çəkilsin: "Belə çıxmasın ki, mən onu təhqir edənlərə də haqq qazandıraram. İctimai qınaq olmalıdır, amma heç kimi təhqir etmək olmaz. R.Cəbrayilov da bunu etməməlidir. Bu ritorikanı birmənalı olaraq pisləyirəm. Ancaq R.Cəbrayilovun etdiyi hərəkəti kiminsə üstünə atması da qəbuledilməzdir. Necə yəni, mənim başıma bu oyunu filankəs açdı? Sən bəyəm azyaşlısan ki, aldansa? Səni kim məcbur edib ki, deputat vəsiqəni girov qoyasan? Bütün bunlar absurdur. Mən hesab edirəm ki, R.Cəbrayilov etdiyi utanc hərəkətdən sonra çıxıb mediada gündə bir söz danışmamalıdır. Onun etdiyi hərəkətə heç nə haqq qazandıra bilməz. Mən dünyanın çox ölkəsini gəzirəm. Bəlkə də heç yerdə deputata bu qədər hörmət qoyulmur. Dövlətimiz tərəfindən onlara kifayət qədər

yüksək əməkhaqqı, imtiyazlar verilir. Bundan əlavə, sadəcə xalq da harada deputat görürsə, onu yuxarı başa keçirir. Bu hörmətin qarşısında onlar nə edirlər? Birmənalı şəkildə millət vəkilini satusundan sui-istifadə edib həm özlərinin, həm də mandatlarının adını rüsvayçı şəkildə batırırlar. Sizi əmin edirəm ki, R.Cəbrayilov kimi deputatlar yenə var. Bəzilərinin özləri, övladları ilə bağlı ortaya çıxan qalmaqalların şahidi olmuşuq. Müəyyən səbəblərdən hansılasa məsuliyyətdən yayına biliblər. Ancaq bilsinlər ki, xalqın gözü tərəzidir. Qoy R.Cəbrayilov hadisəsi onlar üçün bir nümunə olsun. Ola bilər ki, onlar bu aqibəti yaşamadı, ancaq əmin olsunlar, növbəti parlamentdə oturmağa xalqdan mandat ala bilməyəcəklər. Qisası, hesab edirəm ki, R.Cəbrayilovun məsuliyyətdən yayınmaq üçün kimlərsə ünvanına atmacalar atması tam yer-

sizdir. İnsan özünə bəraət axtarmaqdansa, səhvləri üzərində düşünüb, onlardan nəticə çıxarmağı bacarmalıdır. Bir daha qeyd edirəm ki, kimsə millət vəkiliyi məcbur edə bilməz ki, gedib külli miqdarda borc alsın. Bizim parlamentdə elə nüfuzlu deputatlar var ki, onların adı bu cür məsələlərdə niyə hallanmır? Çünki mandatın nə olduğunu gözəl bilirlər. R.Cəbrayilov fikirləşməlidir ki, yalnız özünə pislik etməyib, həm də bütün bir dairədən ona verilən səs-lərə xəyanət edib. Bundan əlavə, yaxşı olardı ki, R.Cəbrayilov onu bu vəziyyətə saldıqını iddia edən şəxsin adını açıq çəksin. Hər halda, o, sıradan bir adamı nəzərdə tutmur. O deməyib-sə, mən kiminsə adını çəkməklə məsuliyyəti üzərimə götürə bilmərəm. Ancaq söhbətin kimdən getdiyini təxmini bilərəm".

Məhəmmədli QƏRİBLİ

Məlum olduğu kimi, "Milli Şura" 8 oktyabr, saat 15:00-da Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti (BŞİH) qarşısında piket keçirəcək. Bir saata yaxın davam edəcək aksiyada "Milli Şura"-nın 19 yanvar 2019-cu ildə keçirdiyi mitinqdən sonra ölkədə guya sərbəst toplaşmaq azadlığının məhdudlaşdırılmasına etiraz olunması nəzərdə tutulur.

Qeyd edək ki, təşkilatçılar meriyanın piketə razılıq verməsini müsbət addım kimi qiymətləndirərsələr də, sosial şəbəkələrdə bu aksiya ilə bağlı bezi qanunsuz çağırışlar da səslənir. Belə ki, qanunla piketdə ən çoxu 50 nəfər iştirak etməli olduğu halda, "Milli Şura"-nın bezi üzvləri tərəfindən "müşahidəçi statusunda" aksiyada minlərlə insanın iştirak edəcəyi haqda fikirlər bildirilir. Üstəlik, sosial şəbəkələr üzərindən

insanları kütləvi halda BŞİH-nin qarşısına dəvət edənlər də var.

Nəzərə alsaq ki, Bakı Şəhər Baş Polis İdarəsi (BŞBPI) aksiyaya icazə verildikdən dərhal sonra piket zamanı hər hansı qanunsuzluğa yol veriləcəyi halda müvafiq tədbir görülməyi ilə bağlı təşkilatçılara xəbərdar edib, o halda bu kimi çağırışlar anlaşılan deyil. AXCP sədri Əli Kərimlinin özü də bəyan edib ki, bu piketin məqsədi

Əli Kərimlinin radikal dəstəsi Bakının mərkəzində icazə verilmiş aksiyanı da qarşıdurma səhnəsinə çevirmək istəyir

Vüqar Rəhimzadə: "Milli Şura" mitinq keçirməyə olan maneələrə etiraz edirsə, onda özü də gələcəkdə belə maneələrin yaranması üçün şərait yaratmamalıdır"

daha kütləvi, dinc etirazlara şərait yaratmaqdan ibarətdir: "Hökumətə də, xalqımıza da mesajımız aydın və birmənalıdır. Ölkədə xalqımızın konstitusiyaya və müəyyən olunmuş sərbəst toplaşmaq azadlığına nail olmaq üçün istənilən fədakarlığı edəcəyik, mitinq keçirmək hüququmuzdan vaz keçməyəcəyik".

Əgər həqiqətən də bu piketin keçirilməsində məqsəd gələcəkdə daha kütləvi aksiyaların keçirilməsi hüququ əldə etməkdirsə, o zaman tənqibət xarakterli çağırışlara nə ad vermək olar?

"İki Sahil" qəzetinin baş redaktoru Vüqar Rəhimzadə qəzetimizə açıqlama-

sında bildirdi ki, bununla müxalifətin iç üzü bir daha açılır: "Fikir verirsinizsə, icazə verməyəndə deyilərdi ki, hakimiyyət sərbəst toplaşma azadlığını məhdudlaşdırır. İcazə verəndə də belə tənqibatlara əl atırlar. Əslində, mən şəhərin mərkəzində elə aksiyaların keçirilməsinin tərəfdarı deyiləm, hər zaman da buna qarşı çıxmışam. Bunların məqsədi tamamilə başqadır. İstəyirlər ki, əhalinin gur yerində asayışı pozsunlar, səs-küyə daha çox adam cəlb etsinlər. Bununla dinc sakinlərin, ətrafda yaşayanların hüquqları pozulur, onlara narahatlıq yaranır. Siz müxalifətin davranışlarına baxın. Piketin

təşkilatçıları demir ki, bura 50 nəfərdən artıq adam gələ bilməz. Bu, qanunvericiliyin tələbidir. Niyə bunu tərəfdarlarına izah etmək istəmirlər? Əksinə, elektoratlara çağırış edirlər ki, ora gəlsinlər, ancaq kənardan müşahidə etsinlər. Görürsünüz mü? Bu artıq siyasi cığallığın bir növüdür. Orada çoxlu sayda jurnalist olacaq. Onlar piketin gedişini canlı yayacaqlar. Yəni bunu internetdən də izləmək olar. Ancaq görürsünüz ki, təşkilatçılar tərəfdarlarını həmin yerdəki küçələrə çağırırlar. Deməli, məqsədləri tam başqadır. Ancaq bilsinlər ki, bütün tənqibatların qarşısı qanunauyğun şəkil-

də alınacaq. Artıq təşkilatçılara bu barədə rəsmi xəbərdarlıq da olunub. Bu məsələdə əsas məsuliyyət təşkilatçıların üzərinə düşür. Baş verəcək hər hansı tənqibata görə məsuliyyəti onlar daşıyaçaqlar. Əgər kimsə elektoratının çoxluğunu nümayiş etdirmək istəyirsə, buyursun, bunu icazəli mitinqlərdə etsin. Onda heç stadionu doldura bilmirlər. Dəfələrlə bunun şahidi olmuşuq. "Milli Şura" mitinq keçirməyə olan maneələrə etiraz edirsə, onda özü də gələcəkdə belə maneələrin yaranması üçün şərait yaratmamalıdır. Aksiyada baş verə biləcək hər hansı tənqibata görə bütün məsuliyyəti təşkilatçılar daşıyaçaq".

Məhəmmədli QƏRİBLİ

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Soçi şəhərinə səfəri zamanı "Valday" Beynəlxalq Diskussiya Klubunun iclası ərəfəsində Rusiyanın "Rossiya" və "Birinci" televiziya kanallarına müsahibə verib. Dövlət başçısına Azərbaycanın Rusiya ilə Qərb arasında necə balansı qoruya bilməsi ilə bağlı maraqlı sual verilib.

"Məlum olduğu kimi, Azərbaycanın Qərb ölkələri ilə yaxşı münasibətləri var. Rusiya artıq bir neçə ildir sanksiyalar altındadır. Bu, Sizə Rusiya ilə əməkdaşlıq etməyə və bütün bu iktərfəli layihələri inkişaf etdirməyə mane olmurmu?"

Ölkə başçısının bu suala cavabı belə olub: "Xeyr, qətiyyən mane olmur. Bizim Rusiya ilə münasibətlərimiz hər hansı xarici siyasi gündəlikdən azaddır. Bu münasibətlər zamanın sınağından çıxıb. Hər iki tərəf bu münasibətləri strateji tərəfdaşlıq münasibətləri adlandırır. Bu, həqiqətən də belədir. Çünki biz həm qonşuyuq, həm də mehriban dostlarıq. Son vaxtlar bizim münasibətlərimiz xeyli səmərəli və keyfiyyətli olub.

Biz həm beynəlxalq meydanlarda əməkdaşlıq edir, həm də bir-birimizi dəstəkləyirik. Deməliyəm ki, AŞPA-nın iyun sessiyasında Rusiya nümayəndə heyətinin qayıdışı məsələsi həll olunarkən, Azərbaycan nümayəndə heyəti tam tərkibdə Strasburqda Rusiyanın Avropa Şurası Parlament Assambleyasına qayıtmasına səs vermişdi. Biz, həmçinin, BMT, ATƏT, təbii ki, MDB məkanında sıx qarşılıqlı fəaliyyət göstəririk, çox sıx ticari-iqtisadi münasibətlərimiz mövcuddur.

Bu il əmtəə dövriyyəsi 20 faizdən çox artıb. Rusiyadan Azərbaycana, Azərbaycandan Rusiyaya çoxmilyardlı investisiyalar qoyulur. Energetika, nəqliyyat, humanitar, hərbi-texniki və turizm sahələrində əməkdaşlıq edirik.

Yeni əməkdaşlıq etmədiyimiz sahələrin adını çəkmək daha asandır. Buna görə bir daha demək istəyirəm ki, müstəqil xarici siyasət kursu yeridən ölkə kimi Azərbaycan Rusiyanı mühüm tərəfdaşlardan biri, mehriban dost, qonşu hesab edir. Prezident Putinlə bugünkü görüş bunu bir daha təsdiq etdi".

Göründüyü kimi, cənab İlham Əliyev heç bir üçüncü tərəfin münasi-

minatı və möhkəmləndirilməsi istiqamətində fəaliyyətimiz, Azərbaycan hökumətinin bu məsələlərdə göstərdiyi dayanıqlı səyləri hər iki qütb tərəfindən dəyərləndirilir

bu regionun təhlükəsizliyini qurmaq, onunla hesablaşmadan istər regional, istərsə də lokal sabitlik əldə etmək mümkün deyil.

Rusiya-Azərbaycan

milyard ABŞ dollarından çox investisiya yatırılması ilə ilbəl inkişaf edir.

Rusiya Azərbaycan-dan ərzaq məhsullarının alınmasında, Azərbaycan isə kənd tə-

xin Şərqdən sonra ikinci strateji region, qitələarası qovşaq, tampon zona və keçid adlandırdığımız Cənubi Qafqazda konfliktlərin açarı rolunu oynayacaq, sistemli ad-

Rusiya Qərbin sanksiyaları altında, Azərbaycan bu ölkə ilə strateji münasibətləri dərinləşdirə bilər - Azərbaycan üçün fədakarlıq nümunəsi...

dımlar ata biləcək ölkə Rusiyadır: "Cənubi Qafqazın strateji ölkəsi, nüfuzlu iqtisadi, siyasi mərkəzi kimi Azərbaycan ancaq öz milli maraqlarına xidmət edən xarici siyasət həyata keçirir. İstər Rusiya, istərsə də ABŞ-la öz maraqlarımızın ətrafında qarşılıqlı faydalılıq əsasında əməkdaşlıq qurmuşuq.

Son illər AB və ABŞ tərəfindən tətbiq olunan sanksiyaların Rusiyanın ənənəvi tərəfdaşlarının ətrafında daha sıx birləşməsinə təkan verdi.

Bir neçə gündür "Valday" görüşü, Azərbaycan Prezident İlham Əliyevin uğurlu və parlaq çıxışının nəticəsi kimi Rusiyada ənənəvi ermənipərəst qruplar adlandırdığımız dairələr və şübhəli şəkildə onlarla eyni cəbhədə durmuş kimi müşahidə olunan ölkədaxili qrupların fəallaşmasını müşahidə edirik. Hər iki qrupun fəaliyyəti iki dövlət arasında münasibətləri kəskinləşdirmək, əlavə düşmən yaratmaq məqsədinə xidmət edir.

Rusiya Azərbaycanın bir nömrəli problemi - Qarabağ münaqişəsinin bilavasitə həlli ilə məşğul olan ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrələrindən biridir. Günümüzün mövcud global siyasi müstəvisində konfliktlərin həllində ordu və hərbi alətlərlə paralel və dəyərli həttə daha üstün uzaqgörən və maneəvri siyasətin yürüdülməsi durur".

Məhəmmədali QƏRİBLİ

bətlərindən asılı olmayaraq, Rusiya ilə ölkəmiz arasındakı münasibətlərin artan dinamika üzrə inkişafından ətraflı bəhs edib və bunun qısa izahını verib. Bu balans qorumaq bizim üçün böyük nailiyyət sayıla bilərmi?

Politoloq Yeganə Hacıyeva "Bakı-Xəbər"ə açıqlamasında bildirdi ki, yürüdülmən müdrik balanslı xarici siyasət nəticəsində bu gün Azərbaycan strateji Cənubi Qafqaz regionunda nüfuz və güc sahibi, global güclər adlandırdığımız qütblərin hər ikisi ilə normal və xoşməramlı münasibətləri olan yeganə ölkədir: "Bu regionun təhlükəsizliyinin tə-

və strateji mövzular ətrafında milli maraqlarımıza söykənən qərarlarımıza hörmətlə qarşılınır və bununla hesablaşılır.

Hər iki qütblə qarşılıqlı münasibətlərdə bu hesablaşmanı bəzən digər dövlətlərin qışqancları bizə qarşı xüsusi imtiyaz olunur və ya jest edilir kimi dəyərləndirməsinə səbəb olan belə münasibətin bünövrəsini səmimi və güvənli əməkdaşlıq təşkil edir. Azərbaycan qarşılıqlı faydalılıq əsasında güvənli və səmimi tərəfdaşdır.

Bir realıq var ki, son bir neçə ildə Cənubi Qafqazı nüfuz dairəsinə saxlayan Rusiyasız

münasibətləri siyasi, iqtisadi, mədəniyyət və təhlükəsizlik sahələri üzrə inkişaf edib. Rusiya Azərbaycanın əsas ticarət tərəfdaşlarından biridir. Azərbaycan qeyri-neft məhsullarının ixracı üzrə Rusiya birinci yerdədir.

Rusiya və Azərbaycan kənd təsərrüfatı, turizm, əczaçılıq, energetika sahələrində, iqtisadi münasibətlərin inkişafına xidmət edəcək infrastruktur layihələrini həyata keçirirlər.

Qarşılıqlı investisiya mühiti Azərbaycan tərəfindən Rusiya iqtisadiyyatına 1 milyard ABŞ dollarından çox, Rusiya tərəfindən isə Azərbaycan iqtisadiyyatına 4

sərrüfatı məhsullarının iri Rusiya bazarına çatdırılmasında maraqlıdır.

Bu sahənin inkişafı üçün "Şimal-Cənub" dəhlizi və Samur çayı üzərində tikilən körpü nəqliyyat-tranzit qovşağı kimi əhəmiyyətlidir.

Rusiyada qeyri-rəsmi rəqəmlərə görə, 3 milyon nəfər azərbaycanlı yaşayır və işləyir.

Cənubi Qafqazda nüfuz sahibi gücləri xarakterizə etsək, birmənalı deyə bilərik ki, rəsmi Moskva öz maraqları çərçivəsində siyasət yürütsə də, daha güvənli tərəfdaşdır".

Ekspertin sözlərinə görə, dünyanın mövcud iqtisadi xəritəsində Ya-

Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması, Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

D ağılıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı son günlərdə ən çox diqqət çəkən məqam, heç şübhəsiz, Prezident İlham Əliyevin "Valday" klubunda səsləndirdiyi "Qarabağ Azərbaycandır və nida" bəyandırındır. Elə bundan irəli gəlir ki, sözügedən bəyandır təkcə Azərbaycanda yox, işğalçı Ermənistanda, eləcə də beynəlxalq arenada geniş müzakirəyə səbəb olub.

İlk növbədə o baxımdan ki, dünya ictimaiyyətinin gözü qarşısında Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın həyasızcasına Qarabağın erməni torpağı olduğunu iddia etməsinə dair yalanları Azərbaycan dövlət başçısı tərəfindən tutarlı argument və faktlarla tam şəkildə ifşa olundu. Özü də bu ifşa mühüm bir beynəlxalq tribunadan həyata keçirildi. Məhz elə bu səbəbdən İlah Əliyevin açıqlamaları işğalçı Ermənistanın özündə belə geniş rezonans doğurdu. Bunları erməni mediasının yazdıqlarından, ekspertlərinin səsləndirdiyi fikirlərdən də aydın sezmək olar.

Ermeni mediasının yazdıqlarından belə bəlli olur ki, Paşinyan sersəm bəyanatlarına görə "Valday" tribunalından olduqca sərt bir cavab alıb. Məsələn, "politik.am" portalı qeyd edir ki, Soçidə baş tutan "Valday" görüşü Ermənistan üçün bir sıra aspektlərdən ciddi zərbə meydançasına çevrilib: "Ermənistanda daxili siyasi mübahisələrin nizama salınmasına dair məsələlərlə məşğul olan həm ictimaiyyət, həm də ekspert-analitik dairələr bu günlərdə Soçidə baş verən mühüm bir hadisəni əldən verdilər. Söhbət prezident İlham Əliyevin də qatıldığı "Valday" klubunun XVI illik toplantısından gedir. Burada Rusiya və Azərbaycan prezidentləri Vladimir Putin və İlham Əliyevin görüşü baş tutub. İkitərəfli münasibətlər, o cümlədən hərbi-texniki əməkdaşlıq və Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli üzrə danışıqlar prosesi ilə bağlı açıqlamalar verilib. Xüsusilə diqqət çəkən məqam odur ki, Putin-Əliyev görüşü Avrasiya İqtisadi Birliyi Ali Şurasının İrəvan sammitindən və Rusiya prezidentinin toplantıda iştirak etmək üçün İrəvana işgüzar səfərindən dərhal sonra baş verir. Bu da, istəməz, Qarabağ münaqişəsinin tənzimlənməsi cəhəsinə bəzi "irəliləyişlərin" baş verdiyini göstərir. Nə qədər təəssüf doğurucu olsa da, fakt budur ki, Azərbaycan bu il "Valday"da Cənubi Qafqaz tərəfindən təmsil olundu və Azərbaycanlı

deri olduqca maraqlı bir diplomatiya sərgilədi, xüsusən də gərginləşən Ermənistan-Rusiya münasibətləri fonunda əlamətdar olan Rusiya-Azərbaycan münasibətlərindən danışdı. Bunlar o vaxtda baş verir ki, son bir neçə gündür İrəvanda hakimiyyət və hakimiyyətönlü dairələr Paşinyanın yalnız "Baqramyan 26" ünvanının girişində prezident Putinlə görüşdüyünü nümunə gətirərək, hazırkı Ermənistan baş nazirinin "ləyaqətli" və "qürurlu" duruşu barədə danışmaq fərşətini qaçırmırdı. Əlbəttə, onlar Ermənistanın İsveçrə, Cənubi Qafqazın isə Qərbi Avropa olmadığını unutmurlar ki, bu vəziyyətdə söhbət Ermənistanın təhlükəsizliyinin qaranlıq və Qarabağ münaqişəsinin nizamlanması prosesində əsas rol oynayan geosiyasi güc mərkəzinin rəhbərindən gedir. Əliyev İrəvanın bu səhvlərindən məharətlə istifadə edib Rusiya-Azərbaycan münasibətləri barədə siyasi bəyanatlar verərək, hərbi-texniki əməkdaşlıqda 5 milyard dollar olduğunu və hələ də olacağını xatırlamağı unutmadı. Qarabağ münaqişəsinin nizamlanması ilə bağlı Əliyevin bəyanatları da az nəzərəçarpan deyildi". Məqalədə vurğulanıb ki, Paşinyanın Qarabağda verdiyi açıqlamada "Qarabağ Ermənistanıdır, vassalam" ifadəsi beynəlxalq aləmdə bir qədər gözənilməz oldu və geniş işıqlandırıldı. Azərbaycan prezidenti isə "Valday"ın yüksək kürsüsündə bundan faydalandı. O, Paşinyanın çıxışını alt-üst elə bildi". Eyni mövqeni Ermənistan Konstitusiyə Məhkəməsinin sədri Hrayr Tovmasyanın bacısı Anjela Tovmasyanın sahibi olduğu "hayeli.am" saytı da sərgiləyir. Saytın "Əliyevin Paşinyana gecikmiş, lakin güclü cavabı" başlıklı məqaləsi də yuxarıda qeyd olunan fikirləri əks etdirir. Azərbaycanın Ermənistan üzərinə növbəti diplomatik çəlişməsinə etiraz edən belə media orqanlarına qarşı isə Paşinyan hakimiyyəti, görünür, repressiv vasitələri işə salıb. Barəsində bəhs olunan "hayeli.am" saytının redakt

BMT sessiyasından İrəvan sammitinə, oradan "Valday" klubuna - dünya Ermənistanının diplomatik məğlubiyyətindən danışır...

siyasına təşkil edilən hücum da bunun təsdiqidir. Saytın rəhbəri Anjela Tovmasyan hesab edir ki, baş verənlər təzyiq göstərmək, onu və qardaşını qorxutmaq məqsədi daşıyır: "Bu, saytın və şəxsen mənim müxalif mövqeyimlə əlaqəlidir. Bu təməmlə mövcud hakimiyyətin üslubunda olan şeydir". Amma istənilən halda, təkəcə media yox, erməni ekspertlər də Azərbaycanın gedişlərinin Paşinyan iqtidarı üçün ciddi problemlər yaratdığını etiraf edirlər. Məsələn, politoloq Anna Karapetyan bildirir ki, Paşinyanın Qarabağ münaqişəsinin nizama salınması prosesində addımlarının reallıqdan uzaq olması Azərbaycan tərəfindən uğurla ifşa olunur. Onun sözlərinə görə, Paşinyan vacib və konstruktiv yenilik kimi hər zaman bu tezis üzərində işləyir ki, münaqişənin həlli Ermənistan, Qarabağdakı rejim və Azərbaycan xalqları üçün məqbul olmalıdır: "Valday" müzakirə klubunda öz çıxışı zamanı Azərbaycan prezidenti Paşinyanın bu bəyana-tına cavab verdi və qeyd etdi ki, onlar üçün məqbul həll Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində olan həldir. Yəni Bakı bu gün hər hansı güzəştlərə getmək niyyətində deyil və onun üçün məqbul həllə razı olub-olmayacağını Ermənistana buraxır. Belə vəziyyətdə Azərbaycanı dəstəkləyənlərin sayı artır. Hətta bu gün vasitəçilər artıq açıq mətnlə Ermənistanı qeyri-konstruktiv adlandırırlar. Bunun səbəbi "Qarabağ Ermənistan-dır, vəssalam" kimi hesab-lanmış, populist bəyanat-lardır. Bu, təhlükəsizlik də daxil olmaqla, bizim üçün ciddi problemlər yarada-bilər".

Ermenistan parlamentinin sabiq deputatı Vardan Bostancyan da bildirir ki, ölkəsinin Rusiya ilə problemlərinin dərinləşdiyi bir vaxtda "Valday" klubunda baş verənlər Azərbaycan - Rusiya münasibətlərinin fərqli məcrada inkişaf etdiyini üzə çıxardı: "Bütün dünya Rusiya ilə əlaqələrdə özünü təmkinli saxlayır, lakin mən İrəvanda Avrasiya İqtisadi Birliyi Ali Şurasının iclasında belə bir şey görmədim. Bu cür oyunlar ölkəmiz üçün təhlükəlidir. Paşinyan-Putin görüşünün "parlaq", "möhtəşəm" kimi şərh edilməsindən asılı olmayaraq, görüş çox kədərli idi. Halbuki, Əliyev-Putin görüşü tam fərqli bir atmosferdə keçdi". Digər erməni analitik Karen Bekaryanın da bu xüsusda fikirləri xüsusi diqqət cəlb edir: "Avrasiya İqtisadi Birliyinin sammitində iştirak edən Rusiya prezidenti hava fimanından birbaşa iclasa gəlib və həm erməni-rus əlaqələrində uzun illərdə davam edən vəziyyəti, həm də digər iştirakçıların sammitə gəlmə saatını müqayisə etsək, görərik ki, burada hər şey normal deyil. Ermənistan və Rusiya rəhbərlərinin ikitərəfli görüşü ilə bağlı kifayət qədər maraqlı vəziyyət var. Rusiya prezidentinin səfəri zamanı erməni-rus əlaqələrində mövcud olan bir sıra problemlər belli oldu. Vladimir Putinlə Ermənistanın ikinci prezidenti Robert Köçeryanın həyat yoldaşı Bella Köçeryanın görüşü Moskvanın Paşinyan iqtidarına hansı münasibətdə olmasının real təzahürü oldu. Birincisi, görüş Rusiyanın suveren ərazisində baş tutur, bu, hansısa bir şeyi xatırladır yoxsa yox? İkincisi, baş nazirin mətbuat katibi Rusiya prezidenti ilə ikinci

prezidentin heyət yoldaşının görüşündən xəbərdar olub-olmaması ilə bağlı verilən suala cavab verərkən bildirib ki, bu barədə hava limanında öz həmkarından məlumat alıb. Nə alınır? O alınır ki, Paşinyan iqtidarının mövqeyi heçə sayılır. Amma Azərbaycana münasibətdə Soçidə tam fərqli bir mənərə qeydə alındı. Deməli, Paşinyanın səhvləri üzündən Rusiya-Azərbaycan yaxınlaşması yeni vüsət aldığı bir vaxtda Moskva-İrəvan münasibətlərində əks proses müşahidə olunur. Bunun nəticələri isə Ermənistan üçün yaxşı olmayacaq".

Baş verənlər fonunda Ermənistanın "1-in.am" saytı isə yazır: "Bir neçə gün əvvəl Rusiya prezidenti Ermənistana gəldi və Paşinyanla görüşdü. Amma buna paralel, yaqin ki, hakimiyyetin gözlemlediyi basqa bir görüş olub. Putin hebsde olan ve konstitusiya qurulusunu devirmekde ittiham edilen ikinci prezident Robert Köçeryanın arvadi ilə görüşüb. Ermənistan mətbuatında dərc olunmuş bu məlumatı sonradan Kremlin mətbuat katibi Dmitri Peskov da təsdiqləyib. Habelə düz çıxıb ki, görüş Rusiyanın Ermənistan səfirliyində baş tutub. Parlamentin deputatı Yercanik Abqaryan hesab edir ki, Paşinyan-Putin görüşündən sonra rüsvayçı qalmaqla gəlib - Putin həbsxanada olan Robert Köçeryanın arvadı ilə görüşərək bununla da göstərib ki, Köçeryanı həbsə düşürən faktları nəzərə almır: "Demək istəyirəm ki, Nikol Paşinyan Rusiya prezidentinin səferindən sonra hər şeyin yaxşı olduğunu bildirərkən göstərib ki, Putinin etdiklərini anlamır. Paşinyan Putinin qarşısında barmaq-larını sığa döndərüb vandı

rırsa, fərq etməz, Putin tərəfindən ona tabe olmayan antirusiya xadimi kimi qavranılır". Yercanik Abqaryan Vladimir Putin-Bella Köçeryan görüşünə üz tutaraq qeyd edib ki, bu, ağır cinayətlərdə ittihamə görə həbsdə olan Robert Köçeryana dəstəkdir.

Özü də Paşinyanın ABŞ-dan əliboş döndüyü bir vaxtda bunlar baş verir: "Paşinyan ABŞ-a yollandı, BMT-nin mənzil-qəragahında çıxış etdi, amma bütün problem bundadır ki, Amerika administrasiyasının əsas fiqurları ilə görüşməyib. Xüsusi də ABŞ prezidenti Donald Trampa ikitərəfli görüş olmayıb, qalan görüşlər isə ikinci dərəcəli xarakter daşıyırdı. ABŞ prezidenti və ümumiyyətlə ABŞ onu soyuq qarşıladısı, deməli, hər şey aydındır. Onu da nəzərə almaq gerəkdir ki, Tramp indiki anda Rusiyaya qarşı ümumiyyətlə heç bir addım atmır. Və bu durumu gözə almaq çətinlikdir".

Hazırkı vəziyyətdə isə Putinin davranışları Ermənistanın Rusiyanın da dəstəyindən məhrum olduğunu göstərir. Halbuki, bunlar fonunda Azərbaycan-Rusiya münasibətləri dinamik inkişaf edir və bunu Prezident İlham Əliyev "Valday" müzakirə klubunda xüsusi qabartdı. Rusiya-Azərbaycan münasibətlərinin belə inkişafı ilə Azərbaycan həm də Qarabağ münaqişəsinin həllini Moskvanın yardımı ilə tezləşdirmək istəyir. Hadisələr də ələ buna doğru gedir.

Tahir TAĞIYEV

Yazı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütəvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun maliyyə dəstəyilə çap olunur.

Avrasiya İqtisadi Birliyinin (AİB) Ermənistanı keçirilən sammitindən sonra İrəvanın əsas niyyətlərindən biri qonşusu olan İranla iqtisadi əlaqələrin genişləndirilməsinə nail olmaq idi. Amma proseslərin gedişi Ermənistanın bu istiqamətdə də ümidlərinin puça çıxdığını göstərir.

Özü də bunlar o fonda baş verir ki, İran Azərbaycanla əlaqələrini nəzərəcərpacaq dərəcədə intensivləşdirir.

İndilikdə belə görünür ki, qarşıdakı dövr ərzində, Ermənistanın istəklərinin əksinə olaraq, İran və Azərbaycan arasında iqtisadi müstəvidə əlaqələr daha da dərinləşəcək. İranın Şərqi Azərbaycan vilayətinin valisi Məhəmmədza Pürməhəmmədi də vurğulayır ki, İran Azərbaycanla bütün sahələrdə qarşılıqlı əməkdaşlıq əlaqələrinin inkişafında maraqlıdır. O bildirib ki, ötən il İranla Azərbaycan arasında ticarət dövriyyəsinin həcmində 74 faiz artım müşahidə edilib. Bu fakt iki ölkə arasında tranzit və yük daşınmaları, avtomobil istehsalı, səhiyyə və müalicə, kənd təsərrüfatı, texnologiya, elm və mədəniyyət sahələrində çox yaxşı əməkdaşlıq əlaqələrinin mövcudluğunu göstərir.

Vali xatırladı ki, ötən 6 ildə prezidentlər səviyyəsində 12 görüş keçirilib: "İki ölkə arasında əlaqələrin səmimi xarakter daşması təsadüfi deyil. İran və Azərbaycan arasında dərin tarixi, mədəni və dini bağlılıqlar var. Bütün sahələr üzrə davam edən əməkdaşlıq dostluq və qardaşlığa əsaslanır". Məhəmmədza Pürməhəmmədi onu da bildirib ki, İranın Şərqi Azərbaycan vilayəti Azərbaycanla həmsərhəddir: "Bu isə iqtisadi və ticarət əlaqələrinin genişlənməsi və əməkdaşlığın inkişafı üçün böyük imkanlar yaradır. Dövlətlərin həmsərhəd olması tranzit yükdaşımlar üçün imkan yaradır və bu imkandan istifadə etmək lazımdır. Bunun üçün hər iki ölkənin iqtisadi potensialı var". Qeyd edilənləri İranın Fermerlər Birliyinin Gilan vilayəti üzrə təmsilçisi Əli Dərcani də təsdiq edir. O, İranın, onun vilayətlərinin Azərbaycanla əməkdaşlığa indi xüsusi önəm verdiyini vurğulayır. Bunun ümdə səbəblərindən biri isə İran məh-

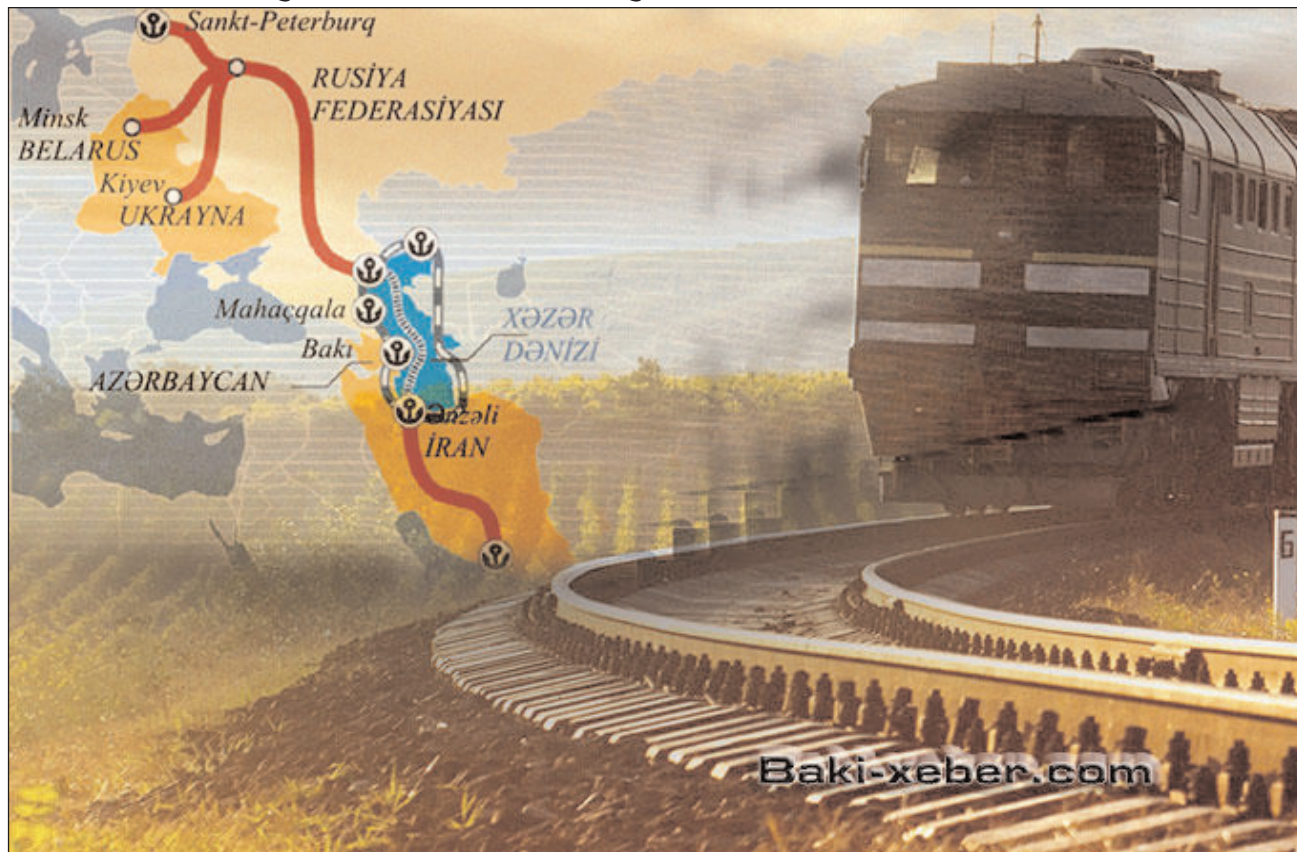
daq ki, Astara (İran) - Astara (Azərbaycan) dəmir yolu xətti istifadəyə verildikdən sonra İranın Rusiyaya ixrac etdiyi məhsulların həcmi artıb. Dəmir yolu

digər vilayətlərindən, eləcə də Cənub-Şərqi Asiya ölkələrindən Rusiya və Avropaya ixrac olunan yüklər də məhz Azərbaycan ərazisindən keçməklə daşı-

nın tranzit imkanlarından faydalanmağa çağırırdı. O bildirmişdi ki, İranın körfəz, Oman və Xəzər dənizləri sahillərində böyük infrastruktura malik

daşınacaq. İranın digər rəsmiləri, eləcə də iş adamlarının açıqlamalarından da belə belli olur ki, onlar üçün Azərbaycandan keçən "Şimal-Cənub" dəhlizinin

Azərbaycan Ermənistanın "İran ümidlərinin" üzərindən birdəfəlik xətt çəkdi - Şimal-Cənub dəhlizi...

əhəmiyyəti gedərək artır. Deməli, belə vəziyyətdə Ermənistan ümumiyyətlə İran üçün əhəmiyyət kəsb etmir.

Bu arada bir maraqlı məqamı da qeyd edək ki, hazırda Azərbaycan-Rusiya-İran "Şimal-Cənub" layihəsinin genişləndirilməsi istiqamətində də fəal iş aparır. Məsələn, artıq "Şimal-Cənub" enerji dəhlizinin yaradılması üzrə texniki-iqtisadi əsaslandırma sənədləri hazırlanır. Görülən bütün bu işlər enerji sahəsində də üç ölkənin əməkdaşlığının genişlənməsinə xidmət edir. Yeni "Şimal-Cənub" təkçə nəqliyyatı yox, həm də enerji sektorunu əhatə edir. Təbii ki, "Şimal-Cənub"un nəqliyyat imkanları xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Elə bundan irəli gəlir ki, keçən il bu dəhliz üzrə yükdaşımlar 8 dəfə, bu ilin birinci yarısında isə 63 faiz artıb. Rəşt-Astara dəmir yolu istismara verildikdən sonra yükdaşımların miqdarı daha çox artacaq və bu da Azərbaycanın yükdaşımalardan daha çox gəlir əldə etməsi deməkdir. Əsas məqamlardan biri isə odur ki, belə vəziyyətdə Azərbaycan daha çox gəlir əldə etdikcə Ermənistan, sadəcə, buna qıraqdən baxmaqla kifayətlənməli olacaq. Çünki Azərbaycanın həyata keçirdiyi layihələr fonunda Ermənistan maraq ümumiyyətlə aradan qalxır.

Nahid SALAYEV

sullarının məhz Azərbaycan üzərindən dünya bazarlarına çıxışı üçün olduqca əlverişli şəraitin formalaşmasıdır: "Bunu Gilan vilayəti üzrə də aydın görmək olar. Bir neçə gündən sonra İranın Gilan vilayətindəki bağlardan subtropik meyvələrin yığılı və ixracı başlayacaq. Gilan vilayətinin coğrafi vəziyyəti əlverişli olduğu üçün yığılan məhsulun ixracı asandır. Bu vilayət Azərbaycanla həmsərhəddir və subtropik meyvələr Azərbaycan ərazisindən keçməklə Rusiyaya ixrac ediləcək. Cari ildə İranın Talış, Astara və Rudbar bölgələrinin bağlarında 180 min ton kivi yetişdirilib. Bu məhsulun 90 faizi Rusiyaya göndəriləcək". Xatırla-

çəkilməzdən öncə İran ixrac əməliyyatlarını yük maşınları ilə həyata keçirirdi. Bu isə həm baha başa gəlir, həm də vaxt itkisinə səbəb olurdu. Meyvə tez xarab olan məhsul olduğu üçün bazara tez çatdırılması lazımdır. İran və Azərbaycanı birləşdirən 8 kilometrlik dəmir yolu istismara buraxıldıqdan sonra bu problem aradan qalxıb. İranın Astara gömrüyündən keçməklə məhsul ixracının artması Azərbaycanın tranzit gəlirlərinin də artmasına səbəb olur.

Gələcəkdə "Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizinin əsas segmentindən biri olan Qəzvin-Rəşt-Astara (İran)-Astara (Azərbaycan) dəmir yolu tam istifadəyə verildikdən sonra İranın

nacaq. Hələlik isə yolun Qəzvin-Rəşt hissəsi istismara verilib, Rəşt-Astara hissəsində isə işlər davam edir. Bu yol istismara verildikdən sonra Azərbaycanın tranzit gəlirləri 5 dəfə artacaq. Eyni zamanda belə vəziyyətdə İran iş adamlarının diqqəti daha çox Azərbaycana yönəlir və bu durumda Ermənistanın İran üçün çox arxa plan keçməsi də təbii sayıla bilər. Xatırladaq ki, elə Avrasiya İqtisadi Birliyinin Ermənistanı keçirilən sammitində də İran prezidenti Həsən Ruhani bütün diqqəti məhz Azərbaycandan keçən marşrutlara yönəlmişdi. Bir daha xatırladaq ki, Həsən Ruhani sammitdəki çıxışında Birliyə üzv olan dövlətləri İra-

manları var. Həmin dənlərin sahillərindəki Astara, Əmirabad, Ənzəli, Bəndər-Abbas, İmam Xomeyni, Çabaxar limanları istənilən həcmdə yükləri qəbul edib yola salmaq imkanına malikdir. Bu limanlar məhz "Şimal-Cənub" dəhlizinin formalaşmasında mühüm rol oynayır. Yeni adıçəkilən limanlara daxil olan yüklər "Şimal-Cənub" dəhlizi ilə daşınacaq. Cənub-Şərqi Asiya ölkələri Rusiya və Avropa ilə yük mübadiləsinə və idxal-ixrac əməliyyatlarını məhz bu limanlar vasitəsilə həyata keçirəcək. Belə ki, yüklər dəmir yolu vasitəsilə tranzit olaraq Azərbaycan ərazisindən keçməklə Rusiyaya, oradan isə Qərbi Avropaya

Sosial-iqtisadi sferada ölkəmizdə həyata keçirilən islahatlar və onların nəticələri dünya miqyasında da kifayət qədər yüksək qiymətləndirilir. Elə bunun nəticəsidir ki, son dövrlərdə müxtəlif beynəlxalq təşkilatların, reyting qurumlarının hesabatlarında Azərbaycanın mövqeyi daha önə çəkilir.

Məsələn, məlumdur ki, elə bu günlərdə Azərbaycan Dünya Bankının nüfuzlu "Doing Business 2020" hesabatında ən islahatçı 20 ölkə sırasına daxil edilib.

Xatırladaq ki, hesabatda əsasən, Azərbaycan dörd sahə üzrə sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olmağı asanlaşdırıb. Bu sahələr əmlakın qeydiyyatı, kreditlərin alınması, minoritar investorların hüquqlarının qorunması və müqavilələrin icrasının təmin edilməsidir. Hesabatda qeyd edilir ki, paytaxın kadastr xəritəsinin tərtib olunması və Bakıdakı hər bir fərdi torpaq sahəsinin qeydiyyatı, eləcə də mövcud sənədləşmənin təkmilləşdirilməsi və daşınmaz əmlak prosedurlarının çevikliyi nəticəsində daşınmaz əmlakın qeydiyyatı prosesi daha da sürətlənib. Minoritar investorların hüquqlarının müdafiəsi tərəflərin imzaladığı əlverişsiz sazişlər üzrə məsuliyyətin direktorlar üzərinə qoyulmasından sonra güclənib. Kommersiya ilə bağlı mübahisələr yarıdığında tərəflər onlayn olaraq müraciət göndərə və vasitəçilik etmək üçün maddi stimula əldə edə bilirlər. Xatırladaq ki, Azərbaycan "Doing Business 2019" hesabatında 32 pillə irəliləyərək ən islahatçı ölkələr sırasında 57-ci pillədən 25-ci yerə yüksəlmişdi. İndi isə ölkəmiz ilk 20-iyə daxildir.

Bir daha qeyd edək ki, 2015-ci ildən etibarən Azərbaycanda genişmiqyaslı iqtisadi islahatlar aparılır. Bu da beynəlxalq hesabatların reytinglərində, eləcə də bəzində bəhs edilən "Doing Business" hesabatında özünü əks etdirir. Eyni zamanda, beynəlxalq qiymətləndirmələrdən o da məlum olur ki, Azərbaycan hökuməti növbəti illərdə də islahatları davam etdirmək və dərinləşdirmək niyyətindədir. Bunun nəticəsidir ki, Dünya Bankının ardınca "Fitch Ratings" beynəlxalq reyting agentliyi də ölkəmizə növbəti dəfə yüksək qiymət verərək, onu regionun lideri adlandırır. "Fitch

sında borclanmanın azaldılmasına, sosial məsələlərin ön plana çəkilməsinə, maliyyə və vergi münasibətlərinin tənzimlənməsinə istiqamətlənən müsbət

münbit biznes mühiti "Fitch Ratings"-in analizlərində xüsusi qeyd olunub və ölkəmizin mövqeyinin gücləndirilməsində əhəmiyyətli rol oynayıb.

artım sürətinin 3 faizə-dək artmasını proqnozlaşdırır. Vurğulanır ki, hökumətin həyata keçirdiyi islahatlar da ölkədəki iqtisadi artıma müsbət təsir göstərməlidir. Təş-

bütövlükdə bank sektoruna yardım etdiyi də bildirilir.

Bütün bu yüksək beynəlxalq qiymətləndirmələr isə, ekspertlərə görə, vacib əhəmiyyət

Azərbaycanda islahatlara beynəlxalq reyting qurumlarından yüksək qiymət dəstəyi...

Ratings"-in 2019-cu ilin üçüncü rübünə olan növbəti hesabatda ölkəmiz öz müsbət mövqeyini qoruyub və BB+ qiymətləndirməsi ilə sabit inkişaf tempi nümayiş etdirib. O da xüsusi vurğulanmalıdır ki, Cənubi Qafqaz ölkələri arasında bu göstərici ilə ən yüksək reyting məhz Azərbaycana məxsusdur.

Agentliyin analizinə əsasən, beynəlxalq iqtisadi və ticarət münasibətlərində xarici balansın saxlanması və aşağı səviyyəli dövlət borcunun olması Azərbaycanın reytingini yüksək səciyyələndirən əsas amillərdəndir. Dövlətin əsas götürdüyü makroiqtisadi, maliyyə, vergi və sosial islahatlar zəminində istehlak sfera-

mayllər inflyasiyanın nəzarətdə saxlanmasına imkan verir. Hesabatda qeyd edilir ki, iqtisadi islahatlar, eləcə də dollarlaşma səviyyəsinin aşağı düşməsi ölkənin xarici iqtisadi şoklara və global arenada yarana biləcək böhranlara çevik reaksiya göstərə bilməsinə şərait yaradıb. Eyni zamanda bank sektorunun sağlamlaşdırılması, problemli kreditlərin həll olunması istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər sektorun restrukturizasiyasına, kapitallaşmanın və kredit verilişinin artmasına səbəb olub. Öz növbəsində, iqtisadiyyatın diversifikasiya olunması və neft sektorundan asılılığının aradan qaldırılması məqsədilə ölkədə yarıdılan və dəstəklənən

"Fitch Ratings"-dən öncə ölkəmizdəki iqtisadi proseslər "Moody's" beynəlxalq reyting agentliyi tərəfindən də yüksək qiymətləndirilib. Hətta bunun nəticəsi olaraq "Moody's" Azərbaycan bank sistemində dair proqnozunu "sabit"-dən "müsbət"-ə dək artırıb. Qurum bildirir ki, iqtisadi artımın davam etməsi, dövlət tərəfindən ev təsərrüfatlarına göstərilən misilsiz dəstək bank sistemində müsbət proqnoz verilməsini şərtləndirən başlıca amillərdir. "Moody's" dünyada enerjidaşıyıcıların əlverişli qiymətləri, ixracın artması, iqtisadiyyatda qeyri-neft sektorlarının payının böyüməsi nəzərə alınmaqla 2019-2020-ci illərdə ölkəmizdə iqtisadi

kilatın ekspertləri proqnozlarda bankların bəlansını tarazlaşdırmaq, dövlətin ev təsərrüfatlarına dəstəyi sayəsində bank aktivlərinin daha da keyfiyyətli hala gələcəyini güman etdiklərini qeyd edirlər: "İlkin ssenarimizə görə, bankların mənfəətinin artması və mövcud risklər nəzərə alınmaqla ölçülən aktivlərinin çoxalması sayəsində bütövlükdə bank sistemində kapital yetərliyi göstəriciləri sabit qalacaq". Hesabatda bank sistemi üzrə dollarlı passivlərin azalması, həmçinin dövlətin dəstəyi sayəsində mənatlı likvidliyin yaxşılaşdığı diqqətə çatdırılır. Həmçinin pul-kredit və büdcə-vergi mühiti yaxşılaşdıqca hökumətin ayrı-ayrı banklara yox,

kəsb edir. Ən azı o baxımdan ki, qeyd edilənlər dünya miqyasında da yüksək qiymətləndirilir və Azərbaycana yeni investisiya axınına rəvac verir. Digər tərəfdən məlumdur ki, bu gün Cənubi Qafqaz regionunun iqtisadi potensialının 65 faizdən çoxu məhz Azərbaycanın payına düşür. Ölkəmiz iqtisadiyyatın rəqabətqabiliyyətliliyinə görə dünya ölkələri arasında qabaqcıl yerlərdən birini tutur. Bu fonda isə beynəlxalq reyting agentlikləri Azərbaycanın potensial maliyyə və iqtisadi imkanlarını yüksək qiymətləndirir. Məhz belə vəziyyət dünya biznesinin diqqətinin daha çox Azərbaycana yönəlməsinə rəvac verir. Bütün bunlar həm də 2015-ci ildən etibarən aparılan iqtisadi islahatların dərinləşməsinin beynəlxalq miqyasda yüksək səviyyədə qiymətləndirilməsi hesab oluna bilər.

O da faktıdır ki, aparılan davamlı islahatlar, iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi qeyri-neft sektorunda əhəmiyyətli dərəcədə irəliləyişə səbəb olub. Məhz buna görə Azərbaycan dünyada iqtisadi reytingini də davamlı şəkildə yüksəldir. Ekspertlər qeyd edir ki, iqtisadiyyatın neftdən asılılığının minimuma endirilməsi, biznes və investisiya mühitinin daha da yaxşılaşdırılması istiqamətində tədbirlərin uğurla davam etdirilməsi istənilən hədəflərə nail olmağa əlverişli şərait yaradıb.

Tahir TAĞIYEV

Bu günə qədər Türkiyənin Suriyanın şimalında hərbi əməliyyata başlamaq niyyətinə qarşı çıxan ABŞ əsgərlərini bölgədən çıxarır, Tel Abyad və Rasulayndakı hərbi bazaları da boşaltmağa başlayıb. Bununla Türkiyə qarşısında əsas mənnə ortadan qalxmış oldu. Qardaş ölkə Suriyanın şimalında hərbi əməliyyata hər an başlaya bilər.

Bakı-xeber.com xarici mediaya istinadən xəbər verir ki, ABŞ əsgərlərini bölgədən çıxarılması qərarı ABŞ və Türkiyə prezidentləri Rəcəb Tayyib Ərdoğanla Donald Tramp arasında telefon danışığı zamanı verilib.

Prezidentlərin telefon danışığının təfərrüatlarını Ağ Ev açıqlayıb. "Türkiyə yaxın vaxtlarda Suriyanın şimalına uzun müddətdir planlaşdırıldığı əməliyyat üçün hərəkətə keçəcək. ABŞ Silahlı Qüvvələri bu əməliyyatı dəstəkləməyəcək ya da bu əməliyyata daxil olmayacaq" - Ağ Evin açıqlamasında deyilir.

ABŞ hökumətinin Suriyada tutulan İŞİD üzvü vətəndaşlarını geri alması üçün Fransa, Almaniya və digər AB ölkələrinə təzyiq etdiyi, ancaq bu ölkələrin terrorçuları geri almaq istəmədiyi deyilən açıqlamada ABŞ-ın bu insanların illərlə əlində saxlamayacağına işarə edilir.

Ağ Evin açıqlamasında qeyd edilir ki, bundan belə ABŞ-ın son iki ildir bölgədə yaxaladığı İŞİD döyüşçülərinə Türkiyə cavabdeh olacaq.

Hazırda bölgədə 10 min İŞİD-çinin saxlandığı deyilir.

Ərdoğan-Tramp danışığından dərhal sonra bölgədəki ABŞ əsgərlərinin istifadə etdiyi bazaların boşaldılmasına başlanıb. ABŞ əsgərlərinin bölgədən çəkilməsi xəbərləri ni Ərdoğan da təsdiqləyib.

ABŞ rəsmilərindən biri "Reuters"ə "Amerika qüvvələri YPG terrorçularını müdafiə etməyəcək" deyib. Agentliyə açıqlama verən bir Türkiyə rəsmisi isə "Hərbi əməliyyat hər an başlaya bilər. Ancaq ABŞ qüvvələrinin bölgədən təm çəkilməsini gözləmək ehtimalı da var" deyib.

Suriya Demokratik Qüvvələrinin (SDG) əsas bazasını təşkil edən YPG/PKK terror təşkilatı isə ABŞ-ın çəkilmək qərarına sərt reaksiya verib. "Təhlükəsizlik mexanizmi və mövqelərin dağıdılmasına baxmayaraq, ABŞ qüvvələri öz vəzifələrini yerinə yetirmədi və bölgənin yenidən döyüş meydanına çevrilməsinə icazə verərək sərhəddən çəkilməyə başladılar" - terrorçular bildirib.

Trampın çəkilmək qərarı Amerika və Qərb mediasında da ABŞ-ın Suriyadakı kürd müttəfiqlərini tərk etməsi kimi xarakterizə olunub. "New York Times" qəzeti Trampın Amerikanın siyasətini dəyişdirərək Türkiyənin Suriyada hərbi əməliyyatına dəstək verdiyini yazır: "Trampın qərarı həm İŞİD-ə qarşı əməliyyatlar, həm də İran və Rusiyaya qarşı Suriyanın şimalında kiçik bir hərbi qüvvə saxlamaq istəyən Pentaqon və Dövlət Departamentinin yüksək vəzifəli rəsmilərinin tövsiyələrinə qarşı çıxmaqdır".

"The Guardian" qəzeti də "ABŞ kürd müttəfiqlərini tərk edərək Türk qüvvələrinin Suriyaya girməsinə icazə verəcək" başlıqlı xəbərində ABŞ-ın siyasətini qəflətən dəyişdiyini yazır.

Qəzet Tramp və Ərdoğan

arasındaki telefon danışığından sonra Trampın siyasətini dəyişdiyinə diqqət çəkir: "Ağ Ev ani bir siyasət dəyişikliyi ilə Türkiyənin Suriyanın şimalında hərbi əməliyyata başlama

sına "yaşıl işıq" yandırdı. Bu, Vaşinqtonun uzun müddətdir müttəfiqi olan kürdləri tərk etməsi mənasını gəlir".

Türkiyənin Suriyanın şimalına çıxarmaq əməliyyatı

ilə bağlı Rusiyadan da açıqlama gəlib. Kremlin sözcüsü Dmitri Peskov Türkiyənin öz təhlükəsizliyini təmin etməyə yönəlmiş addımlarından xəbərdar olduqlarını və bunu qə

bul etdiklərini deyib. Suriyanın ərazi və siyasi bütövlüyü şərtinə Türkiyənin bağlılığını Kremlin bildiyini vurğulayan Peskov daha sonra bildirib: "Suriya böhranının həllində və

ABŞ bir neçə min İŞİD-çi əsirini Suriyanın şimalında buraxaraq geri çəkilir...

Vaşinqtondan Türkiyənin Suriyada yeni hərbi əməliyyata başlamasına yaşıl işıq... ABŞ əsgərlərini bölgədən çıxarmağa başladı

Tramp Suriyadan çıxmaq ərəfəsində "Qəbilələrarası bu gülünc və bitməyən müharibələrdən çıxmağımızın vaxtı gəldi" dedi...

Xəbər verildiyi kimi, Türkiyənin Suriyanın şimalında hərbi əməliyyata başlayacağı barədə qəti bəyanatlarından sonra ABŞ əsgərlərini bölgədən çıxarmağa başlayıb.

Bakı-xeber.com xəbər verir ki, ABŞ ordusu Türkiyənin hədəfində olan Tel Abyad və Rasulayndakı hərbi bazaları artıq boşaltmağa başlayıb. Yaxın günlərdə Türkiyənin Suriyanın şimalında hərbi əməliyyata başlayacağı gözlənilir.

ABŞ əsgərlərini bölgədən çıxarılması qərarı ABŞ və Türkiyə prezidentləri Rəcəb Tayyib Ərdoğanla Donald Tramp arasında telefon danışığı zamanı verilib.

Prezidentlərin telefon

danışığının təfərrüatlarını Ağ Ev açıqlayıb. "Türkiyə yaxın vaxtlarda Suriyanın şimalına uzun müddətdir planlaşdırıldığı əməliyyat üçün hərəkətə keçəcək. ABŞ Silahlı Qüvvələri bu əməliyyatı dəstəkləməyəcək ya da bu əməliyyata daxil olmayacaq" - Ağ Evin açıqlamasında deyilir.

ABŞ prezidenti Türkiyənin Fəratın şərqində planlaşdırılan əməliyyatına razılıq verib, Amerika qoşunlarını bölgədən çıxarmaq qərarı tənqidlərə səbəb olub. Tramp əsasən ABŞ-ın bölgədəki yeganə müttəfiqi olan kürdləri meydana tərk etməkdə günahlandırılır. Tramp isə onu tənqid edənlərə rəsmi Twitter hesabından cavab verib.

"ABŞ illər əvvəl Suriyada 30 gün qalmalı idi. Biz

qaldıq və məqsədi olmayan müharibədə getdikcə daha dərinə batdıq. Vaşinqtona gələndən sonra İŞİD-i 100 faiz məğlub etdik. Bura əksəriyyəti Avropadan olan minlərlə İŞİD döyüşçüsünün tutulması da daxildir.

Ancaq Avropa bunları geri istəmədi, "Sən onları saxla ABŞ" dedilər. Mən də dedim ki: "YOX, sizə böyük kömək etdik və indi bizdən çox baha qiymətə ABŞ həbsxanalarında saxlamağımızı istəyirsiniz. Onlar mühakimə etmək üçün sizindir".

Yenə dedilər ki, "XEYR", hər zamanki kimi ABŞ-ın NATO-nun, ticarətin, hər şeyin "sadelövhu" olduğunu güman etdilər. Kürdlər bizimlə birlikdə döyüşdü, amma bunu etmələri üçün onlara böyük

miqdarda pul ödəndi, təchizat verildi. Onlar on illərdir Türkiyə ilə döyüşürlər.

Bu savaşda təxminən üç il gözlədim. Ancaq artıq çoxu qəbilələrarası olan bu gülünc və bitməyən müharibələrdən çıxmağımızın və əsgərlərimizi geri qaytarmağın vaxtı gəldi.

Bizim xeyrimizə olan yerdə savaşacağıq və sadəcə qazanmaq üçün savaşmayacağıq. Ancaq indi bu absurd müharibələrdən çıxmağın vaxtı gəldi. Türkiyə, Avropa, Suriya, İran, İraq, Rusiya və kürdlər indi bu işin həlli yolunu tapmalıdırlar. Hamısı da İŞİD-dən nifrət edir və illərdir düşməndirlər. Biz 7000 mil məsafədəyik və bizə yaxın bir yere gəlsələr, İŞİD-i yenə məğlub edirik" - ABŞ prezidenti bildirib.

digər problemlərdə Suriyanın ərazi bütövlüyü başlanğıc nöqtəsidir. Ümidvarıq ki, türkiyəli həmkarlarımız bütün şərtləri, ilk növbədə bu şərti yerinə yetirəcəklər... Türkiyənin öz təhlükəsizliyini təmin etməyə yönəlmiş addımlarından xəbərdar və bunu qəbul edirik. Suriya torpaqlarına sığına biləcək terror ünsürlərinə qarşı çıxmağı nəzərdə tuturuq".

Peskov ərazi bütövlüyü məsələsində Türkiyənin Rusiyanın mövqeyini dəstəklədiyini bildiklərini də vurğulayıb. Peskov Rusiyanın mövqeyinin "Suriyada qanunsuz hərbi mövcudluğu olan bütün xarici qüvvələrin geri çəkilməsi" olduğunu deyib. Kremlin sözcüsü gözlənilən əməliyyatla bağlı Putinlə Ərdoğan arasında hələlik heç bir müzakirənin olmadığını da sözlərinə əlavə edib.

Avropa Birliyindən isə Türkiyənin narahatlığının başadüşülən olduğu, ancaq Suriyadakı problemin hərbi yox, siyasi yolla həll edilə biləcəyi qeyd edilib. Türkiyənin Xarici İşlər naziri Mövlud Çavuşoğlu isə bildirib ki, Suriyanın şimalındakı yeni antiterror əməliyyatları bu ölkəyə sülh və sabitlik gətirmək üçündür: "Türkiyə, əvvəllər olduğu kimi, Suriyanın ərazi bütövlüyünü dəstəkləyir". Nazir əlavə edib ki, Türkiyə regionu terrorçulardan təmizləyəcək.

Onu da qeyd edək ki, Türkiyə Suriya ilə sərhədə əlavə qoşun və hərbi texnika toplayır. Muxalif Azad Suriya Ordusu da Türkiyənin planlaşdırılan hərbi əməliyyatına dəstək verəcək. Bir neçə gün əvvəl Türkiyə prezidenti türk qoşunlarının Fərat çayının şərqində hərbi əməliyyata başlamağa hazır olduğunu deyib. Ərdoğan Suriya sərhədini ABŞ-ın dəstəklədiyi kürd "özünümüdafiə qüvvələri"ndən təmizləmək və orada "təhlükəsizlik zonası" yaratmaq istəyir. Ankara hesab edir ki, həmin qüvvələr Türkiyədəki separatçılara kömək edir. Vaşinqton isə "özünümüdafiə qüvvələri"ne İŞİD-ə qarşı mübarizədə müttəfiq kimi yanaşır.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev rusiyalı həmkarı Vladimir Putinlə "Valday" Beynəlxalq Diskussiya Klubunun 16-cı toplantısı çərçivəsində görüşüb. Görüşdə iki ölkə arasında münasibətlər və iqtisadi perspektivlər müzakirə olunub.

"...ticarət dövriyyəsi ötən il 2,5 milyard dollar olub"

Məlumdur ki, Azərbaycanla Rusiya arasında həmişə isti münasibətlər mövcud olub. İki ölkə arasında iqtisadi münasibətlər, qarşılıqlı ticarət əlaqələri, kənd təsərrüfatı sahəsində əməkdaşlıq daim inkişaf edir.

"Valday" Beynəlxalq Diskussiya Klubunun 16-cı toplantısı çərçivəsində görüşdə iştirak edən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev rusiyalı həmkarı Vladimir Putinlə iki ölkə arasındakı iqtisadi münasibətlərdən söhbət açıb. Dövlət başçısı qeyd edib ki, 2018-ci ilin avqustu ilə müqayisədə 2019-cu ilin avqustuna ikitərəfli ticarət dövriyyəsi 20% artıb: "Müsbət dinamika artımı ən azı ilin sonuna qədər davam edəcək".

Hər iki tərəf 2018-ci ildə ticarət dövriyyəsinin 2,55 milyard dollar səviyyəsində olduğunu, 2017-ci ildən 19,1% artığını qeyd edib.

Rusiya ilə Azər-

baycan arasında ticari, iqtisadi münasibətlərin inkişaf etməsi hər iki ölkənin bir-birinə investisiya yatırmasına səbəb olur.

Millət vəkili Rəfət Quliyev bizimlə söhbətində qeyd etdi ki, iki ölkə arasında münasibətlər uğurla inkişaf edir: "Rusiya ilə Azərbaycan arasında ticari-iqtisadi əlaqələr möhkəmlənir. Hətta hər iki ölkə arasındakı ticarət dövriyyəsi ötən il 2,5 milyard dollar olub".

Həmsöhbətimiz onu da vurğuladı ki, hər iki ölkənin birgə iştirakı ilə mühüm tədbirlər həyata keçirilir: "Keçirilən tədbirlərdə Rusiya və Azərbaycan iş adamları iştirak edirlər. Bu cür tədbirlər sayəsində həm iki ölkə arasındakı münasibətlər inkişaf edir, eyni zamanda, investorlar investisiya yatırmaqda maraqlı olurlar. Azərbaycanla Rusiya arasındakı iqtisadi münasibətlər ildən-ilə artır. Görülən işlər sayəsində

Azərbaycanda Rusiyanın, Rusiyada Azərbaycanın milyardlarla dollar investisiyası...

Rəfət Quliyev: "Hər iki ölkə arasında yaşanan iqtisadi münasibətlərin inkişaf etməsi qarşılıqlı investisiyaların artmasına səbəb olur və olacaq"

Azərbaycanda çoxlu sayda Rusiya şirkəti fəaliyyət göstərir. Eynilə Rusiyada Azərbaycan şirkətləri fəaliyyət göstərir".

Millət vəkili sۆzlərinə görə, bu gün bizim ölkələr müxtəlif sahələrdə: siyasi, iqtisadi, humanitar, nəqliyyat və informasiya texnologiyaları, energetika üzrə əməkdaşlıq edirlər: "Məlumdur ki, Azərbaycan və Rusiya iri investisiya, infrastruktur layihələrinin həyata keçirilməsində fəallıq göstərir. Hər iki ölkə arasında yaşanan iqtisadi münasibətlərin inkişaf etməsi qarşılıqlı investisiyaların artmasına səbəb olur və olacaq".

Günəli CƏLİLOVA

Azərbaycanda əhəlinin layiqli həyat səviyyəsini təmin etmək və sosial rifahını yüksəltmək, iqtisadiyyatın tarazlı və dayanıqlı inkişafına xidmət üçün sahibkarlıq kreditlərinin verilməsi zamanı təminatla (girov) bağlı tələblər aradan qaldırılıb.

"Azərbaycanda iş yerinin yaranması üçün 25 min manat vəsait tələb olunur"

Azərbaycan Respublikasının İpoteka və Kredit Zəmanət Fondunun yaydığı məlumatda qeyd olunur ki, son illərdə həyata keçirilən, konkret hədəflərə yönəlməmiş məqsədyönlü islahatlar nəticəsində ölkədə biznes və investisiya mühitinin əlverişliliyi daha da artırılıb: "2018-ci ilin sonlarından etibarən İpoteka və Kredit Zəmanət Fondu (Fond) tərəfindən kredit zəmanət mexanizminin və faiz subsidiyalarının verilməsinin tətbiqinə başlanılıb, bu dövr ərzində Fondun dəstəyi ilə iqtisadiyyatın müxtəlif sahələri üzrə (qida sənayesi məhsullarının istehsalı, kənd təsərrüfatı, ticarət xidmətləri, maşın və avadanlıq istehsalı, eləcə də digər sənaye məhsullarının istehsalı və emalı) 41,759,000 manat məbləğində sahibkarlıq kreditlərinin verilməsinə nail olunub. Həyata keçirilən dəyişikliklər nəticəsində

artıq Fondun kredit reytingi modelinə əsasən aşağı risk kateqoriyasına aid edilmiş, lakin təminat səviyyəsi qənaətbəxş olmayan sahibkarlar üçün Fondun zəmanət ilə təminatlı sahibkarlıq kreditlərindən istifadə imkanları yaradılıb. Mövcud mexanizm çərçivəsində verilən sahibkarlıq kreditləri üzrə təminata dair tələblərin aradan qaldırılması daha çox sahibkarlıq subyektinin maliyyələşməsinə, təminat yetərsizliyi olan sahibkarların maliyyə resurslarına çıxış imkanlarının artırılmasına, nəticə etibarilə iqtisadiyyatın şaxələnməsinə, iqtisadi aktivliyin və ölkədə qeyri-neft sektorunun inkişafının dəstəklənməsinə şərait yaradacaq".

Girov tələbinin ləğv olunmasının əhəmiyyəti haqqında danışan iqtisadçı ekspert Natiq Cəfərli "Bakı-Xəbər"ə açıqlamasında qeyd etdi ki, zəminliyin ləğv olunması

Kiçik və orta biznesmenlər ən ağır kredit girovu məsələsindən azad oldular

Natiq Cəfərli: "Zəminliyin ləğv olunması sahibkarlığın inkişaf etməsinə səbəb olacaq"

sahibkarlığın inkişaf etməsinə səbəb olacaq. İl ərzində banklar tərəfindən sahibkarlıqla məşğul olanlar üçün 45 milyon manat vəsait ayrılıb. Bu rəqəm kiçik və orta sahibkarlıq məşğul olmaq istəyənlər üçün az rəqəmdir: "Nəzərə almaq üçün iş yerinin yaranması üçün kifayət qədər vəsait lazımdır.

Azərbaycanda iş yerinin yaranması üçün 25 min manat vəsait tələb olunur. Vəsaitin artırılmasına ehtiyac var". Həmsöhbətimiz hesab edir ki, kiçik və orta sahibkarlıqla məşğul olanlara kredit verilişi zamanı zəminliyin ləğv olunması müsbət addımdır. Bu addım istehsal sahələrinin artmasına səbəb olacaq.

Günəli CƏLİLOVA

Əhalisi kifayət qədər olan yaşayış məntəqələrində məktəb, uşaq bağçası və xəstəxana kimi gərəkli təsisatların olması vacibdir. Ölkəmizin hər yerində, o cümlədən də ucqar kəndlərdə belə müasir tipli məktəblər inşa edilərək şagirdlərin ixtiyarına verildiyi halda, Bakının lap yaxınlığında yerləşən bəzi yaşayış massivlərində hələ də orta məktəb yoxdur və həmin ərazilərdə yaşayan sakinlərin övladları yaşayış yerlərindən uzaqda yerləşən məktəblərə gedirlər.

Sabunçu rayonu Balaxanı qəsəbəsinin Fazenda adlandırılan yaşayış məntəqəsinin sakinləri ərazidə məktəb olmadığından, uşaqlarını bir neçə kilometr uzaqda yerləşən Balaxanı qəsəbəsinə məktəblərə aparmaq məcburiyyətində qalırlar.

Fazenda yaşayış massivinin sakini Mirzəyev Təvəkkül Əli oğlu sakinlər adından redaksiyamıza müraciət edərək proble-

min həll edilməsi üçün bu məsələnin ictimailəşdirilməsini istədi. T.Mirzəyev bizimlə söhbətində bildirdi ki, Fazenda yaşayış massivi 2004-cü ildən salınmasına və ərazinin qazlaşdırılmasına, işıq və su ilə təmin olunmasına baxmayaraq, məktəb problemi olaraq qalmaqdadır. Dəfələrlə qəsəbə rəhbərliyinə müraciət etdiklərini deyən T.Mirzəyevin sözlərinə görə, problem hələ də öz həllini tapmayıb.

Balaxanının 5 minlik Fazenda sakinləri məktəbsiz qalıb

Təvəkkül Mirzəyev: "Bizim yaşadığımız ərazidə orta məktəb yoxdur, uşaqlarımız oxumaq üçün Balaxanı qəsəbəsinə məktəblərə gedirlər"

Şamil Aliyev: "Fazendaya bitişik Zabrat ərazisində məktəb tikintisi nəzərdə tutulub və artıq torpaq sahəsi də ayrılıb"

dövlət tərəfindən, eləcə də Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə orta məktəblər tikilir. Çox arzu edərdik ki, Fazenda yaşayış məntəqəsində də bir məktəb binası tikilsin. Bizim yaşayış məntəqəsində təxminən 5 minə yaxın sakin yaşayır və bəlkə də bizim uşaqlar bir məktəbə yerləşməz. Yəni uşaq çoxdur".

T.Mirzəyev ümid edir ki, tezliklə Fazenda yaşayış massivində yeni tipli məktəb inşa ediləcək və uşaqları bu məktəbdə təhsil alacaqlar. T.Mirzəy-

ev qeyd etdi ki, bu məktəbin inşasına hava-su kimi ehtiyac var və Təhsil Nazirliyi, eləcə də digər qurumlar bununla bağlı zəruri addımlar atarsa, bu, məktəblə bağlı problemin birdəfəlik həllinə gətirib çıxarar.

Məsələ ilə əlaqədar Sabunçu Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının Balaxanı qəsəbəsi üzrə nümayəndəsi Şamil Aliyevlə də əlaqə saxladıq. Ş.Aliyev "Bakı-Xəbər"ə bildirdi ki, konkret olaraq Fazenda yaşayış massivində hər hansı bir məktə-

bin inşası nəzərdə tutulmur, amma Fazenda və Zabrat qəsəbəsinin birləşdirilən ərazidə məktəb binası tikilməsi gündəmədir. O hesab edir ki, sözügedən ərazidə məktəb binası inşa edildikdən sonra həm Fazendanın, həm də Zabrat qəsəbəsinin Fazendaya yaxın ərazilərinin sakinlərinin övladları bu məktəbdə təhsil alacaqlar. "Fazendaya bitişik Zabrat ərazisində məktəb tikintisi nəzərdə tutulub və artıq torpaq sahəsi də ayrılıb. Lakin o məktəbin nə zaman tikilib istifadəyə verilməsi haqqında məlumatı yoxdur. Bu məktəbdə həm Zabratın Fazendaya yaxın ərazilərinin, həm də Fazendanın sakinlərinin övladlarının təhsil alması nəzərdə tutulur" - deyir Ş.Aliyev qeyd etdi.

İradə SARIYEVA

İllər öncə şəhər yerlərində zibil qutuları yox dərəcə-sində idi. Böyüklü-küçüklü hər kəs zibili küçəyə atmasını zibil qutularının olmaması ilə əlaqələndirirdi. Amma son illərdə həm paytaxtda, həm də digər şəhərlərdə küçə və prospektlərə zibil qutularının qoyulması bu bəhanəni qismən aradan qaldırdı. Son zamanlar Bakıda məişət tullantıları üçün qablar yeniləri ilə əvəzlənir.

Bəllidir ki, zibil qutuları əsasən yaşayış yerlərində, binaların həyə-tində, yol kənarında qoyulur. Əsasən də zibil qutuları binaların qarşısında qoyulur. Zibil daşına qədər və daşından sonra həmin qutulardan xoşagəlməz qoxu ətrafa yayılır.

Bəzi ərazilərdə zibil qutuları əsasən binaların girişləri ilə üzübüz yerlərə qoyulur ki, bu səbəbdən ətrafı üfunətli olur. Ekspertlər bildirirlər ki,

zibil qutuları vaxtılı-vaxtında dərinləşdirsə, ətrafa qoxu yayılmaz. Ancaq Bakı və bölgələrdə zibil qutularının nə zamansa dezinfeksiya olunduğu bəlli deyil. Sovet dövründə zibil qutuları hər gün dezinfeksiya olunardı.

Qeyd edək ki, qonşu ölkələrdə hər şəhər zibil qutuları xüsusi dərmanla dezinfeksiya olunur. Rusiya və Gürcüstanın zibil qutularından, Bakıda olduğu kimi, üfunətli olur.

mir. Ancaq bizdə isə zibil qutuları nəinki dezinfeksiya olunmur, hətta bəzi ərazilərdə zibil qutuları vaxtında daşınmadığı üçün həmin yerlərdə zibil toplusu əmələ gəlir.

Zibil konteynerlərinin yaşayış yerlərində, binaların həyə-tində, yol kənarında qoyulduğunu nəzərə alsaq, görürük ki, bu konteynerlərin dezinfeksiya məsələsi də aktuallıq kəsb edir. Maraqlıdır, zibil qabları dezinfeksiya olunurmu və bunun üçün nə qədər müddət nəzərdə tutulub?

Bakı Şəhər Mənzil-Kommunal Təsərrüfatı Departamentinin Kom-munal xidmətlər müəssisəsinin direktoru İlqar Hüseynovun sözlərinə görə, zibil qutuları mütəmadi olaraq xüsusi yuy-

Bakı Şəhər Mənzil-Kommunal Təsərrüfatı Departamenti - İlqar Hüseynov: "Zibil qutuları mütəmadi olaraq xüsusi yuyucu vasitələrdən istifadə edilməklə yuyulur"

Telman Zeynalov: "Zibil qutularının yeri və ətrafı vaxtılı-vaxtında dezinfeksiya olunmalıdır"

ucu vasitələrdən istifadə edilməklə yuyulur. Onun sözlərinə görə, bu işi rayon mənzil-kommunal təsərrüfatı birliklərinin əməkdaşları həyata keçirirlər: "Bakıda zibil qutularının yenilənməsi ilə bağlı işlər başa çatdırıldıqdan sonra dezinfeksiya işləri daha tez-tez aparılacaq. Məlumat üçün bildirim ki, paytaxtın Nərimanov, Səbail, Yasamal, Binəqədi, Nəsimi və Nizami rayonlarında məişət tullantıları-

nın yığılması üçün iki rəngdə plastik zibil qutuları qoyulub. Gələcəkdə bütün rayonlarda belə qutuların qoyulması nəzərdə tutulur".

Ekoloq Telman Zeynalov bildirdi ki, zibil qutularının yeri və ətrafı vaxtılı-vaxtında dezinfeksiya olunmalıdır: "Hər rayonun Mənzil-Kommunal Təsərrüfatı Birliyi (MKTB) ərazi dezinfeksiya şöbələri ilə bu xidməti həyata keçirmək üçün müqavilə bağlama-

lıdır. MKTB-lər həmin müqavilələri bağlamağa təşəbbüs göstərmirlər. Müqavilələrin sayı sıfır səviyyəsindədir. Ona görə də ağcaqanad, həşəratlar artır. Vətəndaşlar məişət tullantılarının mütəmadi daşınmamasından şikayət edirlər. Vaxtında daşınmayan və dezinfeksiya olunmayan zibil qutuları xəstəlik mənbəyidir".

Həmsöhbətimizin sözlərinə görə, şəhərin zibil problemini həll etmək məqsədilə dövlətin, özəl sektorun və insanların kifayət qədər pul verməsinə baxmayaraq, Bakı şəhərinin təmizliyinin təmin edilməsi sahəsində ciddi problemlər hələ də qalır. Pis haldır ki, bu, aidiyyəti qurumların narahat etmir.

Günəl CƏLİLOVA

Bu gün nəinki Azərbaycan cəmiyyətini, eləcə də bütün dünyanı təhdid edən autizm uşaqlar üçün qarşısının alınmaz bəlaya çevrilib. Azərbaycanda səbəbi hələ tibb elminə məlum olmayan autizmdən əziyyət çəkən uşaqların sayı kifayət qədərdir. Hələ heç bir elmi araşdırma bu xəstəliyin nədən yarandığını aydınlaşdırma bilməyib.

Baxmayaraq ki, dünyanın aparıcı elmi-tibb müəssisələri son illər bu xəstəliyin yaranma səbəbini üzə çıxarmaq üçün sayısız tədqiqat aparırlar.

Mütəxəssislərin qeyd etdiyinə görə, autizm üç yaşından əvvəl başlayan və ömür boyu sürən, ictimai qarşılıqlı təsirə və ünsiyyətə zərər verən, məhdud və təkrarlanan davranışlara gətirib çıxaran, beyinin inkişafına maneə törədən bir xəstəlikdir. Bu əlamətlər autizmi Asperger sindromu kimi daha yüngül görünən autistik spektrum pozumluğundan (ASP) ayırır.

Azərbaycanda övladları autizmlə olan valideynlər bir sıra məsələlərdə ciddi çətinliklərlə üzləşirlər. Onlar hesab edirlər ki, autizmlə uşaqlar üçün mövcud olan reabilitasiya-təlim mərkəzləri özəldir və özəl olduğu üçün də həddən artıq bahadır. Autizmlə uşaqların təqaüd aldığı deyən valideynlər bildirlirlər ki, bu təqaüdü də üstünə kifayət qədər vəsait qoymaqla uşaqlarının bir aylıq müalicə-təlim işlərinin həyata keçirilməsinə nail olub. Bu gün Azərbaycanda 6000-ə yaxın autizmlə insan olduğunu deyən valideynlərin sözlərinə görə, onların heç də hamısı reabilitasiya mərkəzlərinə gedə və müalicə ala bilmir. Səbəb isə qiymətlərin həddən artıq baha olmasıdır.

Valideynlər qeyd edirlər ki, məktəb yaşına çatan autizmlə uşaqların dərs hazırlığı, qiyməti 15 manat olmaqla, cəmi 1 saat davam edir. Həftə ərzində yalnız 75 manat həzrətliq müəlliminə verilir. 20 manat isə gündəlik uşaqla məşğul olan psixoloqa verilir ki, o da cəmi 45 dəqiqə uşaqla işləyir. Həftə ərzində autizmlə uşaqla işləyən psixoloqa 100 manat məbləğində vəsait ödənilir. Bundan başqa, mərkəzlərin bir çoxunda bütün xidmətlər göstərilir və bu

səbəbdən də valideynlər gün ərzində ayrı-ayrı ərazilərdə yerləşən mərkəzlərə üz tuturlar. Autizmlə uşaqların reabilitasiya-təlim mərkəzlərinin bir çoxunda keyfiyyətli xidmət göstərilmədiyini, bəzi mərkəzlərdə belə uşaqlara başdansaovdu yanaşıldığını deyən valideynlərin bildirdiklərinə görə, müalicə və təlimlərin keyfiyyətsiz olması uşaqlarının vəziyyətini daha da ağırlaşdırır.

Valideynlər deyirlər ki, autizm diaqnozu uşağ həftədə minimum 20, maksimum isə 40 saat reabilitasiya təhsili almalıdır, lakin bəzi ailələrin buna imkanı çatmır və uşaqları bundan məhrum olur. Bəzi reabilitasiya mərkəzlərində autizmlə uşağın həftədə dörd saat reabilitasiya təhsili alması üçün 250-300 manat tələb olunduğu bildirilir. Valideynlər deyirlər ki, ay ərzində isə bu məbləğ 1000-2000 manat arasındadır. Hər ailənin buna imkanın çatmadığını deyən valideynlər hesab edirlər ki, Səhiyyə Nazirliyi, Milli Məclis və digər orqanlar bu məsələ ilə bağlı xüsusi qərar qəbul etməlidirlər.

Autizm-Uşaq İnkişaf Mərkəzinin rəhbəri Almara Məlikova "Bakı-Xəbər"ə açıqlamasında valideynlərin narazılığının əsasız olduğunu bildirdi. A.Məlikovanın sözlərinə görə, həqiqətən də bir sıra autizm mərkəzlərində həm qiymətlər bahadır, həm də keyfiyyətli xidmət yoxdur. Valideynlərin narahatlığına səbəb olan məsələlərin həll edilməsinə tərəfdar olduğunu deyən A.Məlikovanın sözlərinə görə, bu gün bu sahədə təsadüfi adamlar çoxdur. "Bu gün Azərbaycanda autizmlə uşaqlara xidmət göstərən mərkəzlərin bir çoxunda həqiqətən də həm qiymətlər bahadır, həm də xidmət səviyyəsi çox aşağıdır. Bu baxımdan, autizmlə uşaqların valideynlərinin narazı-

Autizm mərkəzlərinin təlim-müalicə tələbatlarını tam ödəyə bildiklərinə şübhələr var

Almara Məlikova: "Bu gün Azərbaycanda autizmlə uşaqlara xidmət göstərən mərkəzlərin bir çoxunda həqiqətən də həm qiymətlər bahadır, həm də xidmət səviyyəsi çox aşağıdır"

Çiçək Məmmədli: "Təklif edirəm ki, Azərbaycanda autizmlə xəstələrlə bağlı dövlət səviyyəsində xüsusi bir mərkəz yaradılsın"

lıqları, narahatlıqları əsaslıdır. Yalnız mənim rəhbərlik etdiyim mərkəzdə autizmlə uşaqlara yüksək səviyyəli xidmət göstərilir. Bizim mərkəzdə qiymətlər münasibdir. Çünki biz bütün xidmətləri valideynlərə paket şəklində təqdim edirik. Dərslər də, psixoloq xidməti də və sair daxil olmaqla, totalım, biz onlardan 25 manat alırıq. Ancaq bu, başqa mərkəzlərdə belə deyil. Bizim mərkəzdə peşəkarlar fəaliyyət göstərilir. Deyim ki, bəzi mərkəzlərdə autizmlə uşaqların müalicəsi ilə deyil, valideynlərin cibinə girməklə məşğul olurlar. İndiyə qədər heç bir valideynin cibinə girməmişəm. İnanın ki, həтта elə uşaqlar olub ki, azəminatlı ailənin uşağı olduğu üçün ödəniş almamışıq" - deyə A.Məlikova bildirdi.

"Azərbaycan Respublikası Autizm Defektoloji və Psixoloji Yardım Mərkəzi" İctimai Birliyinin sədri Çiçək Məmmədlinin sözlərinə görə də valideynlərin narazılığı haqlı narazılıqdır. Ç.Məmmədlinin sözlərinə görə, Azərbaycanda ilk dəfə autizmlə uşaqların reabilitasiyası ilə bağlı təşkilatı o

yaradıb. O hesab edir ki, autizmlə uşaqlara bağlı vahid dövlət qurumu yaradılsaydı, həm bəhaliqə, həm keyfiyyətsiz xidmətə, həm də pərakəndəliyə son qoyulardı. "Həqiqətən də qiymətlər çox bahadır. Ona görə ki, autizmlə uşaqların reabilitasiya mərkəzləri özəldir və hər mərkəz də istədiyi qiyməti müəyyən edir və xidmət göstərir. Bu iş, ümumiyyətlə, çox bahalı və səbr tələb edən işdir. Hər adam da bu cür uşaqlarla işləməyi bacarmır. Mən dəfələrlə hökumətə müraciət etmişəm ki, ölkədə mərkəzləşdirilmiş autizm mərkəzi yaradılsın. Hazırda da Prezident İlham Əliyevə, ölkəmizin Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyevaya, eləcə də Milli Məclisə məktub hazırlayıram. Ümumiyyətlə, davamlı olaraq dövlət qurumlarına müraciətlər edir, təkliflər verirəm. Təklif edirəm ki, Azərbaycanda autizmlə xəstələrlə bağlı dövlət səviyyəsində xüsusi bir mərkəz yaradılsın. Bu sahənin mərkəzləşdirilməsi vacibdir. Eyni zamanda da özəl autizm mərkəzlərinə ya Təhsil Nazirliyi, ya Əmək və Əhalinin Sosial Müdafi-

əsi Nazirliyi, ya da digər aidiyyəti qurumlar baxış keçirsinlər, onların fəaliyyətini yoxlasınlar. Çünki buna ciddi ehtiyac var. Bu gün, aidiyyəti oldu-olmadı, istənilən adam bir mərkəz açır, istədikləri adamları mütəxəssis kimi ora dəvət edir və xidmət haqqı üçün də istədiyi qiyməti qoyur. Ancaq bu belə olmamalıdır. Valideynlər çox əziyyət çəkirlər, bilmirlər uşaqlarının müalicə etdirlərsinlər, yoxsa yollarda qalsınlar. Hazırda autizm mərkəzlərində ciddi monitorinqlər aparılması zərurətə çevrilib. Valideynlər yazıqdırlar. Onların üz tutacaqları bir dövlət mərkəzi olmalıdır ki, onlar əziyyət çəkməsinlər, artıq pul xərcləməsinlər. Düzdür, dövlət bu uşaqların müalicə almasını tam olaraq qarşılaya bilməyəcək, imkanı olanlar özəl mərkəzlərə də gedəcəklər, amma keyfiyyətli xidmət göstərilən yerə" - deyən Ç.Məmmədli qeyd etdi ki, onun rəhbərlik etdiyi qurumun ayrıca məkanı yoxdur, onun mütəxəssis komandası özünün evində fəaliyyət göstərir.

O bildirdi ki, onun ayrıca bir mərkəzə ehtiyacı

var və bu mərkəzin inşası üçün dövlət dəstəyi zəruridir. "Mən məcburiyyət qarşısında qalıb autizmlə uşaqlarla evimdə işləyirəm. Evim də qəzalı vəziyyətdədir. Mənim mərkəzim ayrı binası yoxdur, amma peşəkarlardan ibarət peşəkar komandam var. Mən Azərbaycanda yeganə adamam ki, bu cür uşaqların müalicəsi, reabilitasiyası üçün qiymət qoymamışam. Kimin nəyə imkanı çatır, onu da verir. Heç vaxt valideynin cibinə girməmişəm. O mərkəzlərdə işləyənlərin hamısı mənə, mənim işçilərimdən dərs alıb gediblər. Amma onların pulları olduğu üçün ya icarəyə yer götürürlər, ya da ayrıca bina tikdirib oranı böyük mərkəzə çevirirlər, qiymətləri də elə yüksək qoyurlar ki, ora yaxın düşmək olmur. Mənim mərkəzimdə həтта uşaqlara pulsuz xidmət də göstərilir".

Ç.Məmmədli hesab edir ki, autizmlə uşaqlar üçün dövlət xəttinə ayrıca mərkəzin yaradılması sözügedən sahədəki problemləri aradan qaldıra bilər.

İradə SARIYEVA

"Qala" taekvondo klubunun komandasının yeni uğuru - 5 qızıl, 1 bürünc medal...

5-6 oktyabr 2019-cu il tarixlərində Masallı şəhərində Müstəqillik Gününə həsr olunmuş Masallı açıq birinciliyində "Qala" taekvondo klubunun komandası da iştirak edib. 7 nəfərlik heyətlə Masallıya yola düşən komanda üzvləri yarışda böyük nəticə göstərblər.

"Qala" taekvondo klubunun rəhbəri, 4-cü dan qara kəmə, respublikanın əməkdar məşqçisi Ramil Həsənov "Bakı-Xəbər"ə bildirdi ki, gərginlik şəraitində keçən turnirdə respublikanın bir sıra tae-

kvondo klublarının təmsilçiləri iştirak ediblər. Yetirmələrinin nəticələrindən razı qalan R.Həsənovun

bildirdiyinə görə, yetirmələri bu dəfə də etimadını doğruldublar.

R.Həsənov qeyd etdi

ki, Müstəqillik Gününə həsr olunmuş Masallı açıq birinciliyində "Qala" taekvondo klubunun 5 idmançısı qızıl, 1 idmançısı isə bürünc medala layiq görülüb.

Turnirdə klubun idmançıları Mirçəfər Cabbarov, Mirnadir Cabbarov, Aydın Nəbiyev, Nizami Ələkbərlı və Əsgər Həsən 1-ci, Hüseyn Səfərlı isə III yeri tutublar.

Qeyd edək ki, idmançıların məşqçiləri respublikanın əməkdar məşqçisi Ramil Həsənov və tanınmış idman ustası Fatma Əliyevadır.

İradə SARIYEVA

Misirdə fironun 2 200 il yaşı olan sərdabəsi tapıldı

Misir arxeoloqları firon IV Ptolemeyin 2 200 il yaşı olan və uzun müddətdir axtarılan sərdabəsini tapıblar. "Milli.Az" xəbər verir ki, qədim sərdaba tikinti işçilərinin şimaldakı Sohag rayonunun Tama qəsəbəsində yerləşən Kom Şakav kəndində apardıqları qazıntı zamanı təsadüfən aşkar edilib.

Misirin Qədim Abidələr Nazirliyinin məlumatına görə, arxeoloqların həmin sərdabanın firon IV Ptolemeyə aid olması barədə rəyindən sonra ərazidə tikinti işləri dayandırılıb. Belə ki, alimlər burada Ptolemey sülaləsinin dördüncü fironunun təsviri və qədim Misir əlifbası ilə yazılmış mətn olan lövhələri aşkar ediblər. Lakin onlar hələ sərdabanın şimal-cənub divarlarını üzə çıxara bilməyiblər. Məbədin şərq-qərb divarlarının üzərində

isə hər il Nil çayının daşması üçün dua edilən Hapi tanrısının quşların və çiçəklərin əhatəsində təsviri aşkar edilib. IV Ptolemeyin eramızdan əvvəl 221-204-cü ildə Misir fironu olduğu ehtimal edilir. Onun hökmranlığı o qədər də uğurlu olmayıb və fironun

dövləti idarə etməkdən daha çox, incəsənətə meyilli olduğu bildirilir. Tapılan qədim mətnə qeyd olunur ki, IV Ptolemeyin dövründə ən böyük gəmi inşa edilib. "Təsərrüfatçı" (qırx) adlanan bu gəminin 40 avar bölməsi və 4 min avarçəkəni olub. Qeyd olunub ki, bu sərdabanın aşkar edilməsi Misirdə arxeoloji tapıntıların seriyasının davamıdır. 2004-cü ildə Almaniya və Misir arxeoloqlarından ibarət qrup Nil çayının deltasında qranit lövhə tapıblar. Bu lövhə təsdiq edib ki, Yuli təqviminə keçilməsinə təşəbbüs Yuli Sezarın hələ 200 il əvvəl göstərilib. Müasir Əz-Zəkəzik şəhəri yaxınlığındakı tarixi Tell-Bəstə (qədim Bubastis) rayonunda tapılmış bu daş sütun hökmdar III Ptolemey Evergetin (e.ə. III əsr) hökmranlığı dövrünə aiddir. Daş lövhədə qədim yunan dilində hökmdarın gördüyü işləri vəsf edən mədhnəmə həkk olunub. Bundan başqa, bu yaxınlarda Giza Kom Ombo sfinksinin yaxınlığındakı Dahşur nekropolunda Ptolemey sülaləsinin hökmranlığı (e.ə. 323-30-cu illər) dövrünə aid səkkiz mumiya da tapılıb. Asvan yaxınlığında yerləşən qədim məbəddə isə Sobek timsah tanrısının heykəli tezliklə turistlərin gəldiyi Şarm-əl-Şeyx qəsəbəsinə qoyulacaq. Açıqlığı çoxdan gözlənilən Böyük Misir Muzeyinin eksponatları da tamamlanmaq üzrədir və onun 2020-ci ilin ortalarında paytaxt Qahirədə qapılarını ziyarətçilərə açması nəzərdə tutulub.

Elan

Şəki rayonu, Kiş kənd sakini Adıgözəlov Qurbanəli Hidayət oğlunun adına verilmiş JN: 1166 sayılı torpağa mülkiyyət hüququna dair dövlət aktı və 4040013003407-10301 sayılı, Kiş kəndində yerləşən fərdi yaşayış evinin reyestrden çıxarışı itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Şamquliyeva Fatimə Xəqani qızına verilmiş A10731 seriyalı şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır. Günarə Əliyeva adına musiqi məktəbi

"Bakı Yüksək Gərginlikli Elektrik Avadanlıqları" ASC səhmdarlarının nəzərinə!

Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinə və "Bakı Yüksək Gərginlikli Elektrik Avadanlıqları" ASC-nin Nizamnaməsinə müvafiq olaraq, 8 noyabr 2019-cu il, saat 16:00-da səhmdarların növbədən kənar ümumi yığıncağı keçiriləcək.

Yığıncağın gündəliyinə müzakirə üçün aşağıdakı məsələlər daxil edilir:

1. Müşahidə şurasının tərkibinin və sədrinin seçilməsi.
2. Cəmiyyətin İdarə Heyətinin tərkibinin və sədrinin seçilməsi.

Əlaqə telefonu: (012) 514-46-20. (055) 213-58-36.

Ünvan: Bakı şəhəri, 2-ci Əhməd Rəcəbli küçəsi 12, "Royal" otelin konfrans zalı.

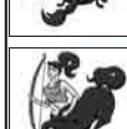
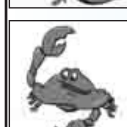
"BYGEA" ASC-nin İdarə Heyəti

Məmmədov İncilab Fəxrət oğlundan vərəsiləklə İsmayilova Həqiqət Qara qızının (JN-26875) adına torpağın mülkiyyətə verilməsinə dair şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır (ünvan: Bakı şəhəri, Suraxanı rayonu, Zığ qəsəbəsi, Əmircan-Hövsan yolunun sağ tərəfində yerləşən torpaq sahəsi).

Alimlərdən birdəfəlik çay paketləri ilə bağlı xəbərdarlıq...

Kanadanın Makqill Universitetinin alimləri birdəfəlik çay paketlərinin dəmlənməsi zamanı suya milyardlarla mikro və nanoplastiklərin düşdüyünü bildiriblər.

"Axar.az" bildirir ki, bu barədə "Environmental Science & Technology" jurnalı yazıb. Bildirilib ki, təkcə bir paketdə təxminən 11.6 milyard mikroplastik və 3.1 milyard nanoplastik olur. Alimlərin sözlərinə görə, bu rəqəm digər içki və yeməklərdə tapıla biləcək miqdardan daha çoxdur. Alimlər paketdən ayırdıqları çayı 5 dəqiqə dəmlədikdən sonra onu mikroskopla nəzərdən keçiriblər. Məlum olub ki, suda olan nanohissələr dem zamanı yaranmağa başlayır.

Qoroskop Rusiya və Qərb astroloqlarının proqnozları əsasında hazırlanıb

NASA astronautları açıq kosmosda işləri başa çatdırıblar

ABŞ-ın Aeronavtika və Kosmik Tədqiqatlar Milli Agentliyinin (NASA) Beynəlxalq Kosmik Stansiyada fəaliyyət göstərən astronautları Kristina Kuk və Endryu Morqan stansiyanın batareyalarını dəyişmək üçün açıq kosmosda apardıqları işləri başa çatdırıblar. "AZƏRTAC" bildirir ki, onların əməliyyatı və stansiyaya qayıtması prosesi NASA-nın saytında canlı yayımlanıb. NASA-nın məlumatında bildirilir ki, stansiyanın ətrafında - açıq kosmosda aparılan əməliyyat nəzərdə tutulan 6,5 saatdan çox - 7 saata başa çatdırılıb. Kosmik fəzada aparılan işləri stansiyadan astronaut Cessika Meyr idarə edib. Qeyd olunub ki, astronautlar stansiyaya hidrogen-nikel elementlərinin yerinə iki yeni litium-ion batareyalarını quraşdırıblar. Yeni enerji elementlərinin quraşdırılmasını davam etdirmək üçün onlar daha üç dəfə - oktyabrın 16-da, 21-də və 25-də açıq kosmosa çıxacaqlar. Hazırda Beynəlxalq Kosmik Stansiyada NASA-nın astronautları Kristina Kuk, Endryu Morqan və Cessika Meyrlə yanaşı, rusiyalı kosmonavtlar Aleksandr Skvortsov və Oleg Skripochka, habelə Avropa Kosmik Agentliyinin təmsilçisi Luka Parmitano (İtaliya) fəaliyyət göstərirlər.

Hazırladı: Ramil QULİYEV

Baş redaktor: Aydın Quliyev

Baş redaktorun müavini: Tahir Tağıyev

Redaksiyanın ünvanı: Bakı şəhəri, Mətbuat pr. 529-cu məhəllə, 6-cı mərtəbə
Tel-faks: 510-87-40; 510-87-38; 510-87-39

e-mail: azer22@mail.ru

Reyestr № 0106-P219-45846

Qəzet həftədə 5 dəfə çıxır.
(Bazar və bazar ertəsinə başqa).
«BZ»-də çap olunur.

Sifariş: №2514

Tiraj: 3050

Qəzetdə «Olaylar» və «Trend» informasiya agentliklərinin materiallarından istifadə edilir.

Reklam mətninə görə qəzet məsuliyyət daşıyır.